

Iwona M. Dacka-Górzyńska
Sławomir Górzyński
Piotr Ugniewski

Polacy pochowani na cmentarzu w Montrésor

Les Polonais
enterrés
au cimetière
de Montrésor

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
Warszawa 2008

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA

Departament NARODOWEGO
do Spraw Polskiego
Dziedzictwa Kulturowego
za Granicą

Ministère de la Culture
et du Patrimoine National
Département du Patrimoine
Culturel Polonais
à l'Étranger

Projekt okładki i stron tytułowych:
Andrzej Tomaszewski

© Copyright by Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Departament ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą, 2008

ISBN 9788392431138

Skład i łamanie:

01-524 Warszawa, aleja Wojska Polskiego 4
tel./fax: (0-22) 839 08 38
e-mail: biuro@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Druk: ARGRAF

Zamek i zbiory

Francuskie miasteczko i zamek Montrésor są położone w Turenii w dolinie rzeki Indrois, 64 km na południowy wschód od Tours, w bliskim sąsiedztwie licznych zamków nad Loarą. Od połowy XIX w. miejsce to związane jest z Polakami – potomkami i spadkobiercami Ksawerego Branickiego herbu Korczak (1816–1879) oraz przyjaciółmi rodziny – emigrantami politycznymi, którzy w XIX i XX w. znajdowali tu gościnę i opiekę i niekiedy zostawali do końca swych dni. Obecnie miasteczko liczy ok. 500 mieszkańców, w tym 20 rodzin ma polskie korzenie.

Metryka zamku sięga początków XI w. Być może fortecę montrésorską założył Foulques Nerra hrabia d'Anjou (Nera, Le Noir 972–1040), fundator wielu kościołów i zamków. Z 1005 r. pochodzi wzmianka o panu z zamku Montrésor, którym była barwna postać Rogera le Petit Diable. Od tego momentu znani są wszyscy często zmieniający się właściciele Montrésor: od 1493 r. rodzina de Bastarnay, od 1621 r. rodzina Bourdeilles, w latach 1663–1697 książęta de Guise i d'Orléans, do 1792 r. rodzina Beauvilliers, do 1808 r. Antoine-Joseph Boussaroque de Lafond, do 1831 r. hrabiowie de la Roche-Aymon, do 1849 r. Louis-Françoise-Félix hr. de Jouffroy-Gonssans.

Osobą, która istotnie zmieniła oblicze zamku i dokonała licznych zmian architektonicznych był Ymbert de Ba-

Le château et les collections

Le village et le château de Montrésor sont situés en Touraine, dans le Val de l'Indrois, à 64 km au sud-est de Tours, non loin des châteaux de la Loire. Depuis le milieu du XIXe siècle, l'histoire de ce lieu est lié à la Pologne: aux descendants et héritiers de Xavier Korczak Branicki (1816–1879), amis de la famille, émigrants politiques qui, aux XIXe et XXe siècles trouvèrent en ce lieu hospitalité et abri et y restèrent parfois jusqu'à la fin de leurs jours. Aujourd'hui, la petite ville compte quelque cinq cents habitants, dont vingt familles d'origine polonaise.

Les origines du château remontent au début du XIe siècle, probablement à l'époque de Foulques Nerra, comte d'Anjou (Le Noir, 972–1040) qui fit construire de nombreuses églises et châteaux forts. En 1005 il est fait mention de Roger le Petit Diable, un personnage hors du commun, seigneur de Montrésor. Depuis ces temps-là, Montrésor changea plusieurs fois de propriétaires qui tous sont connus: à partir de 1493, les Bastarnay, en 1621 la famille Bourdeilles, de 1663 à 1697 – les ducs de Guise et d'Orléans, jusqu'en 1792 – les Beauvilliers, jusqu'en 1808 – Antoine-Joseph Boussaroque de Lafond, jusqu'en 1831 – les comtes de la Roche-Aymon, jusqu'en 1849 – Louis-Françoise-Félix, comte de Jouffroy-Gonssans.

Ymbert de Bastarnay, chambellan de Louis XI, puis, sous le règne de Char-

Zamek w Montrésor
Le Château de Montrésor

starnay, szambelan Ludwika XI, a następnie za panowania Karola VIII, od 1497 r. ambasador w Hiszpanii. Ze względu na brak badań archeologicznych nie wiadomo dokładnie jak wyglądał jego nowy zamek „w stylu Ludwika XII”. Z fundacji Bastarnayów pochodzi wczesnorenesansowy kościół (obecnie kościół parafialny), który miał pełnić funkcje ich mauzoleum. Dotychczas w nawie głównej znajduje się wspaniale zachowany renesansowy, marmurowy nagrobek przedstawiający leżące postacie Ymberta de Bastarnay (zm. 1523), jego żony Georgette de Monchenu (zm. 1511) oraz ich syna François (zm. 1513), odnowiony dzięki pierwszemu polskiemu właścicielowi w 1875 r.

les VIII, depuis 1497, ambassadeur en Espagne, a apporté beaucoup de changements architectoniques au château. Par absence de recherches archéologiques, nous ne connaissons pas exactement l'aspect du château modifié «en style Louis XII». Les Bastarnay ont fondé, d'autre part, la construction d'une église de style Renaissance (actuellement église paroissiale) qui devait être le mausolée de la famille. La nef centrale abrite un tombeau magnifiquement conservé portant trois gisants de marbre blanc, Ymbert de Bastarnay (décédé en 1523), son épouse Georgette de Monchenu (décédée en 1511) et leur fils François (décédé en 1513), restauré en 1875 par les premiers propriétaires polonais.

Zamek
Le Château

W pierwszej połowie XIX w. dalszych radykalnych zmian w architekturze samego zamku, licznych wyburzeń budynków dokonał Louis-Françoise-Félix hr. de Jouffroy-Gonssans, który dzieła swego nie dokończył. W trakcie trwania prac remontowych, w 1849 r. zamek kupili Branickcy. „Z całego imponującego zamku ciągnącego się swym masywem ponad wysokim stokiem doliny Indrois – pozostała tylko ruina wieży bramnej (o zamurowanym otworze w przyziemiu) z półokrągłymi wieżami na narożach oraz 40-metrowy budynek (trzykondygnacyjny i podpiwniczony) gruntownie do tego przekształcony. Charakterystyczna dla zamku symetry-

Dans la première moitié du XIXe siècle, Louis-Françoise-Félix, comte de Jouffroy-Gonssans entrepris d'autres remaniements architecturaux, de nombreuses démolitions, sans toutefois achever son oeuvre. Au cours des travaux de remaniement, le château est acquis par les Branicki. „De l'imposant château dominant de sa masse le versant du Val de l'Indrois, il ne reste plus que les vestiges de la tour avec un portail d'entrée (dont l'ouverture a été murée au rez-de-chaussée) et des tours semi-circulaires aux angles, un bâtiment long de 40 mètres (à trois étages et sous-sol) et complètement remanié. La façade symétrique du sud, caractéristique pour un château, avec deux tours circulaires aux angles est donc l'invention d'un architecte du XIXe siècle (...). Les Branicki trouvèrent le mont entouré des trois côtés de deux enceintes formées de puissantes fortifications – une plus hautes avec des tourelles, l'autre, plus basse avec de grosses tours d'artillerie et un mur renforçant le coteau sud et rejoignant les vestiges de la tour médiévale abritant le portail. Dans l'enceinte des murs, une construction de style gothique-renaissance (...) (dite vieille demeure) et des bâtiments appuyés au nord-est au mur intérieur – à créneaux comblés – dont la «nouvelle demeure» aux traits de style effacés, habitation ancienne toutefois marquée par des éléments néogothique de maçonnerie en pierre taillée. Il avait donc fallu ériger une porte du côté est, adapté un bâtiment et la cuisine à des fins ménagères et d'habitation destinés aux domestiques, du côté nord-est adapter la «nouvelle

Widok z zamku Montrésor
Vue de Château de Montrésor

czna południowa fasada, z dwiema okrągłymi wieżami na narożach, jest więc inwencją XIX-wiecznego architekta (...). Branicycy zastali wzgórze otoczone z trzech stron dwiema liniami potężnych murów obronnych – wyższą z basztami, niższą z przysadzistymi artyleryjskimi «rondlami» – oraz murem umacniającym stok południowy wzgórza, a łączącym się z resztą średnio-wiecznej wieży bramnej. W obrębie murów stał ów gotycko-renesansowy korpus (...) (tzw. stary dom) oraz jakies zabudowania oparte o północno-wschodnie odcinki wewnętrznego muru – z wypełnieniem wykrojów krenelażu – w tym mieszkalny «nowy dom» o zatartych cechach stylowych, dawny, ale z neogotyckimi elementami kamieniarki. Trzeba było więc postawić bramę, od wschodu przystosować do celów gospodarczych i mieszkalnych służby jeden budynek wraz z kuchnią, od północnego wschodu adaptować «nowy dom», a w nim m.in. wozownię i inne pomieszczenia służbowe. Doszła do tego szopa w części północnej i dość obszerne zabudowania ogrodnicze – w za-

demeure», et aussi la remise et d'autres dépendances. et, en plus, du côté nord – une grange et – à l'ouest – de vastes bâtiments de jardinier. Enfin, un grand bassin de forme circulaire a été aménagé dans la cour, entouré de margelle et d'une balustrade en fonte; également des statues ont été installées dans le jardin – l'Ange déchu de Costantino Corti (1824–1873) 1860, une sculpture en marbre *Cupidon et le chien* de Wilhelm Matthiae, assistant de Thorvaldsen et la réplique du monument du tombeau de Mieczysław Kamieński (mort en 1859), la sculpture suggestive et romantique de Jules Franceschi *Le soldat mourant*” (A. Ryszkiewicz, *Polonica na zamku w Montrésor*, p. 10).

Zamek w Montrésor
Le Château de Montrésor

chodniej. Na koniec na dziedzińcu wykopano i otoczono cembrowiną i żeliwnym ogrodzeniem duży kolisty basen; postawiono też rzeźby ogrodowe – kamienny posąg *Upadłego anioła* sygnowane dzieło Mediolańczyka Costantino Corti (1824–1873) z 1860 r., marmurową rzeźbę *Amora z psem* podpisaną przez pomocnika Thorvaldsena Wilhelma Matthiae oraz replikę pomnika grobowego Mieczysława Kamieńskiego (zm. 1859), to jest sugestywną, romantyczną rzeźbę J. Franceschi’ego *Umierający żołnierz*” (A. Ryszkiewicz, *Polonica na zamku w Montrésor*, s. 10).

Zamek, połowę domów w miasteczku oraz 2300 hektarów ziemi kupiła w 1849 r. dla swego syna Ksawerego Branickiego herbu Korczak (1816–1879) Róża z Potockich (1780–1862), córka Szczęsnego Potockiego, żona 1 v. Antoniego Potockiego, 2 v. Władysława Branickiego. W rękach nowego właściciela zamek odzyskał swoją świetność. Do dzisiaj do właścicieli zamku, poza domami w Montrésor należy 1500 ha ziemi, z czego połowę stanowią lasy. Polowania były i są nadal wielką pasją właścicieli i gości zamku. Wspaniałe trofea myśliwskie do dzisiaj są ekspozowane w sali dawnej palarni.

Ksawery Branicki syn Władysława (wnuk hetmana Franciszka Ksawerego i Aleksandry Engelhardt, prawdopodobnie naturalnej córki carycy Katarzyny II) swoją karierę zaczynał od pełnienia służby w wojsku rosyjskim, był adiutantem feldmarszałka Iwana Paskiewicza, a następnie cara Mikołaja I. Zwolennik liberalizmu, porzucił służbę w armii carskiej (1843), bawił w różnych

Róża née Potocka (1780–1862), fille de Szczęsny Potocki, épouse d’Antoni Potocki puis de Władysław Branicki, acheta pour son fils le château, la moitié des habitations du village et 2300 hectares de terre. Entre les mains du nouvelle propriétaire le château retrouva sa première splendeur. Aujourd’hui encore, outre les habitations, quelque 1500 hectares de terre dont la moitié – des forêts, appartiennent aux propriétaires du château. La chasse était et demeure la grande passion des propriétaires et des hôtes du château. De magnifiques trophées de chasse sont exposées dans le salon pour fumeurs.

La carrière de Xavier Branicki, fils de Władysław (petit-fils de l’hetman François Xavier et Aleksandra Engelhardt, probablement fille naturelle de l’impératrice Catherine II) débuta dans l’armée russe où il fut aide-de-camp du feld-maréchal Ivan Paskiewicz, puis de l’empereur Nicolas Ier. Partisan du libéralisme, il abandonna le service dans l’armée tsariste (1843) et se retrouva dans divers lieu en Europe de l’ouest, entre autres à Rome, chez sa soeur Zofia et son époux, le prince Livio Odescalchi, à Paris et à Londres. En définitive, il s’installa en France et prit la nationalité française (la naturalisation) en 1854. Là, il offre son soutien aux mouvements de libération nationale en Europe occidentale, il a financé, entre autres, l’expédition des Légion de Adam Mickiewicz combattant en Italie en 1848, il a fondé et financé la *Tribunes des Peuples* de Mickiewicz, il a financé l’organisation des légions du général Władysław Zamojski et du général Jó-

Róża z Potockich hr. Branicka (zob. poz. 15)
Róża née Potocka la comtesse Branicka
(voir la position 15)

miejscach na Zachodzie, m.in. w Rzymie u swojej siostry Zofii i jej męża księcia Livio Odescalchi, Paryżu, Londynie. Ostatecznie osiadł we Francji, obywatelstwo francuskie przyjął w 1854 r. Wspierał polskie ruchy narodowowyzwoleńcze na Zachodzie Europy, m.in. sfinansował wyprawę Legionu Adama Mickiewicza, biorącego udział w walkach we Włoszech w 1848 r., założył i finansował „Tribune des peuples” Mickiewicza, wspierał organizację legionów gen. Władysława Zamoyskiego i gen. Józefa Wysockiego w Turcji. Sam angażował się w działania militarne, walczył m.in. pod Magentą, za co otrzymał 14 sierpnia 1859 r. krzyż Legii Honorowej. Następnie udzielał wsparcia finansowego powstańcom styczniowym. Przyjęcie obywatelstwa francuskiego spowodowało konfiskatę jego dóbr w Rosji (wcześniej udało mu się, przy pomocy matki, wywieźć do Francji swój kapitał) i zaoczne zesłanie na Syberię. Branicki zręcznie jednak potrafił po-

Ksawery hr. Branicki (1816-1879)
Xavier le comte Branicki (1816-1879)

zef Wysocki en Turquie. Il s’engageait lui-même militairement; il a combattu, entre autres, pendant la bataille de Magenta, ce qui lui valut la croix de la Légion d’Honneur, le 14 août 1859. Il a également apporté son soutien financier aux insurgés de janvier 1863. Lorsqu’il prit la naturalisation française ses biens en Russie furent confisqués (auparavant il avait réussi grâce à sa mère de faire parvenir ses capitaux de France) et fut condamné, par contumaces, à la déportation en Sibérie. Il sut pourtant habilement accroître ses richesses, au point qu’il fut l’un des hommes les plus riches de France. Ses revenus annuels se montèrent à 1 300 000 francs. En 1852, il fonda conjointement avec Ludwik Wołowski (1810–1876), le Crédit Foncier de France, il construisit des voies de chemin de fer en Afrique. Lui appartenaient, outre le château de Montrésor, un palais rue Abatucci et plusieurs demeures à Paris. Pendant 11 années, il fut maire et conseiller à Montrésor

Herb Korczak
Le blason Korczak

mnożyć swój majątek. Był jednym z najbogatszych ludzi we Francji. Jego roczne dochody wynosiły 1 300 000 franków. W 1852 r. wraz z Ludwikiem Wołowskim (1810–1876) założył towarzystwo finansowe Crédit Foncier de France, budował linie kolejowe w Afryce. Oprócz zamku w Montrésor należał do niego pałac przy ul. Abatucci i kilka kamienic w Paryżu. Przez 11 lat był merem i radnym w Montrésor (1860–1871). Był zaprzyjaźniony z ks. Napoleonem Józefem Bonaparte „Plon-Plon” (bratanikiem Napoleona I), chciał jego wyniesienia na tron polski. Tej przyjaźni, według tradycji rodzinnej, zamek i Montrésor zawdzięczają linię telegraficzną. Był kolekcjonerem dzieł sztuki, wspierał polskich artystów, naukowców (Joachima Lelewela), wydawnictwa, stworzył wspaniałą bibliotekę. Sam zajmował się przekładami utworów talmudycznych. Ksawery Branicki ożenił się późno, w 1873 r. z Pelagią z Zamoyskich,

(1860–1871). Il se lia d’amitié avec le prince Napoléon Joseph Bonaparte surnommé „Plon-Plon” (cousin de Napoléon I), et voulu l’élever au trône de Pologne. Suivant la tradition familiale, le château et le village de Montrésor doivent à cette amitié la construction d’une ligne télégraphique. Il collectionnait les oeuvres d’art, apportait son soutien aux artistes et scientifiques polonais (dont Joachim Lelewel), aux maisons d’édition, il a fondé une magnifique bibliothèque. Lui même traduisait des écrits talmudiques. Xavier Branicki se maria très tard, en 1873, avec Pelagia née Zamoyska, veuve de Aleksander Rembieliński. Il mourut le 22 novembre 1879 en Egypte, à Siuth, dans des circonstances inexplicables. Le 7 mai 1880, il fut enterré dans la chapelle familiale, au cimetière de Montrésor.

En 1877, le château et tous le mobilier passa aux mains de son frère Konstanty (1824–1884) et de son épouse Ja-

wdową po Aleksandrze Rembielińskim. Zmarł 22 listopada 1879 r. w Egipcie, w Siuth, w niewyjaśnionych okolicznościach. 7 maja 1880 r. został pochowany w kaplicy rodowej na cmentarzu w Montrésor.

W 1877 r. zamek ze wszystkimi ruchomościami przeszedł w ręce jego brata Konstantego (1824–1884) i jego żony Jadwigi z Potockich. Następnie właścicielem został ich syn, Ksawery junior (1864–1926), ożeniony z Anną z Potockich (byli właścicielami Wilanowa). Później zamek stał się własnością ich córki Jadwigi i jej męża Stanisława Reya. Ich syn Stanisław hr. Rey był gospodarzem zamku do 1999 r., założył spółkę rodzinną, obecnie w zamku mieszka jego żona Maria z Potockich Reyowa i syn Konstanty.

W zbiorach montrésorskich znajdują się kolekcje obrazów, rzeźbione biusty członków rodziny, meble, srebra, broń, monety, medale, eksponowane prawie niezmiennie w tych samych miejscach od ponad 150 lat. Wiele przedmiotów jest sygnowanych herbem Korczak Branickich (w polu czerwonym trzy wręby, czyli rzeki lub pasy srebrne, w klejnocie pies wyskakujący z czaszy). Wszystko wygląda tak, jak gdyby właściciele tylko na chwilę opuścili „stary dom”. Może tu kilka szczegółów o zamkowych zbiorach.

Dzięki Branickiemu w Montrésor znajduje zbiór obrazów zakupiony w Rzymie ze zbiorów kardynała Józefa Fescha (wujka Napoleona Bonaparte). Nabytki częściowo znalazły się w zamku (*Portret Duchownego* rzekomo autorstwa Valentin de Boulogne, obrazy Fra

dwiga née Potocka. C'est ensuite leur fils Ksawery junior (1864–1926), marié avec Anna née Potocka (les propriétaires de Wilanów) qui entra en sa possession, puis leur fille Jadwiga et son époux Stanisław Rey. Leur fils Stanisław Rey fut propriétaire jusqu'en 1999. Il créa une société familiale, à l'heure actuelle le château est habité par son épouse Maria Rey née Potocka et son fils Konstanty.

Les collections de Montrésor se composent de tableaux, bustes sculptés des membres de la famille, meubles, objets en argent, armes, monnaies, médailles exposées toujours en la même place depuis plus de 150 ans. Beaucoup d'objets portent le blason des Korczak Branicki (De gueules, à trois hamaïdes d'argent, cimier: une tête de chien d'argent dans la coupe). Il semble que les propriétaires n'ont quitté que pour un moment la «vieille demeure». Et voici quelques détails relatifs aux collections du château.

Grâce à Branicki Montrésor abrite une collection de tableaux achetée à Rome et provient des collections du cardinal Józef Fesch (oncle de Napoléon Bonaparte). Les tableaux acquis se trouvent en partie au château (*Portrait de religieux*, dont Valentin de Boulogne est probablement l'auteur, des tableaux de Fra Angelico, *Le passage de la Mer Rouge* de Raphaël, *Saint Charles Borromeo* d'Annibale Carracci et d'autres), d'autres à la collégiale de Montésor (*L'innociation* de Philippe de Champagne et trois tableaux dus probablement d'après dessin à Dürer: *La Flagellation*, *La Mise au tombeau*, *Résurrection*). La

Portret Elizy Krasieńskiej z dziećmi
Le Portrait d'Eliza Krasieńska avec ses enfants

Angelico, *Przejsćie przez Morze Czerwone* Rafaela, *Św. Karol Boromeusz* Annibale Carracciego i inne), częściowo w kolegiacie montrésorskiej (*Zwiasto-*

collection de Branicki comporte également *La Femme adultère* (*Pécheresse*) provenant probablement de l'atelier de Paolo Veronèse (tableau gagné aux cartes) et deux tableaux de la galerie de Stanislas Auguste Poniatowski *Poules et pigeons* de Melchior Hondecoeter (n° 1737) et la copie du tableau de Carle Van Loo *Le concert du Grand Sultan*, peinte par Józef Wall.

Portret Emilii ze Świewkowskich hr. Potockiej
Le Portrait d'Emilia neé Świewkowska
la comtesse Potocka

Attire l'attention la «galerie des beautés» où sont accrochés les portraits des femmes liées à la famille Branicki, dont *Le Portrait de Józefa Potocka* (après 1793) de Giovanni Battista Lampi (1751–1830), *Le Portrait d'Olga Narichkin*, *Le Portrait de Katarzyna Potocka avec du lilas dans les cheveux* (après 1853), *Le Portrait de Katarzyna Potocka en costume oriental* (après 1853), *Le Portrait d'Eliza Krasieńska avec ses enfants* (après 1852) de Franz Winterhalter (1806–1873) et d'autres.

*Portret Katarzyny Potockiej
w stroju wschodnim
Le Portrait Katarzyna Potocka
en costume oriental*

wanie Philippe'a de Champagne oraz trzy obrazy powstałe na podstawie rysunków Albrechta Dürera: *Biczowanie Chrystusa*, *Złożenie do grobu*, *Zmartwychwstanie*). W zbiorach Branickiego znalazła się także *Jawnogrzesznicza*, pochodząca prawdopodobnie z pracowni Paolo Veronese (wygrana w karty) i dwa obrazy z galerii Stanisława Augusta Poniatowskiego Melchiora Hondecoetera *Kury i gołębie* (sygn. 1737) oraz kopia obrazu *Koncert wielkiego sultana* Carle Van Loo, namalowana przez Józefa Walla.

W zamku uwagę zwraca „galeria piękności”, portrety kobiet związanych z rodziną Branickich, należą do nich np. Givaniego Battisty Lampiego (1751–1830) *Portret Józefy Potockiej* (po 1793), Franza Winterhaltera (1806–1873): *Portret Olgi Naryszkiny*, *Portret Kata-*

Branicki éprouvait un profond respect pour le roi Jean III Sobieski. On peut admirer, à Montrésor, des bas-reliefs de Pierre Vaneau (1653–1694) soit des fragments d'un monument de Jean III (vers 1675–1680) pour la cathédrale du Puy qui n'a pas été en fin de compte réalisé, ainsi que le tableau de Henryk Rodakowski (1823–1894) *Le comte Wilczek implorant le secours de Jean III pour sauver Vienne* (1861).

Pour apporter son soutien aux artistes polonais, Xavier Branicki achetait volontiers des tableaux présentant des thèmes patriotiques, surtout l'insurrection de janvier 1863. Ainsi ses collections contiennent des tableaux «de peintres quelque peu médiocres», par exemple celui de Jan Mioduszewski (1831 – après 1887), pourtant réaliste, représentant trois chiens déchirant un mor-

*Szlachta i lud
La noblesse et le peuple*

rzyny Potockiej z bżem we włosach (po 1853), *Portret Katarzyny Potockiej w stroju wschodnim* (po 1853), *Portret Elizy Krasińskiej z dziećmi* (po 1852) i inne.

Branicki żywił ogromny kult dla króla Jana III. Do Montrésor trafiły płaskorzeźby Pierre Vaneau (1653–1694) – fragmenty niezrealizowanego pomnika Jana III Sobieskiego (ok. 1675–1680) dla katedry w Le Puy, oraz znajdujący się w zbiorach montrésorskich obraz Henryka Rodakowskiego (1823–1894) *Hrabia Wilczek błagający Jana III o pomoc dla Wiednia* (1861).

Ksawery Branicki, chcąc wspomóc artystów polskich, chętnie kupował obrazy o tematyce patriotycznej, zwłaszcza nawiązujące do powstania styczniowego. W ten sposób znalazło się także trochę „lichoty od bazgraczy”, jak bardzo realistyczny obraz Jan Mioduszewskiego (1831 – po 1887) przedstawiający trzy psy rozszarpujące kawałek mięsa, któremu nadano tytuł *Alegoria rozbiorów Polski*.

Artystą zaprzyjaźnionym z pierwszym polskim właścicielem zamku i pośredniczącym w kontaktach z innymi malarzami był Leon Kapliński (1826–1873). Do zbiorów montrésorskich trafiły jego dwa obrazy o wymowie patriotycznej. Jednym z nich była kompozycja, do słów *Psalmu miłości* Zygmunta Krasińskiego, *Szlachta i lud* z 1863 r. Obraz przedstawia starego szlachcica w polskim stroju, ściskającego dłoń chłopca w sile wieku, ubranego w sukmanę i trzymającego kościelną chorągiew. Z tematyką powstania styczniowego związany jest obraz *Kat i ofiara* (1864). Jest to przedstawienie ks. Antoniego

ceau de viande, intitulé *Allégorie des partages de la Pologne*.

L’artiste Leon Kapliński (1826–1873), lié d’amitié avec le premier propriétaire polonais du château, servait d’intermédiaire dans les contacts avec d’autres peintres. Il y a dans les collections de Montrésor deux tableaux patriotiques de cet auteur. Le premier, intitulé *La noble et le peuple* de 1863, étant l’expression des paroles de *Psalm miłości* (*Psaume de l’Amour*) de Zygmunt Krasiński, représente un noble âgé en costume polonais serrant la main à un vieux paysan, en chemise de drap, portant un drapeau religieux. L’autre, intitulé *Le Bourreau et la victime* (1864), renoue avec le thème de l’insurrection de janvier, et représente l’abbé Antoni Mackiewicz, commandant héroïque des troupes de paysans de Żmudź, juste avant son exécution. Il y a un troisième tableau du même auteur qui est un portrait de Xavier Branicki (1868). C’est grâce à la coopération avec cet artiste, que fut peint spécialement à la demande de Branicki le tableau *Etranglement de Paul Ier* de Joseph Nicolas Robert-Fleury (1797–1890), qui à l’origine devait être peint par Jan Matejko. En outre, Branicki a acheté un énorme tableau de Tony Robert-Fleury (1837–1911) représentant le massacre aux rues de Varsovie, le 8 avril 1861.

Branicki, qui aidait si volontiers les artistes polonais, n’a cependant pas acheté, pour des raisons inconnues, les séries de dessins *Lituanie et Guerre* d’Artur Grottger, présentés à Paris en 1867. L’artiste, malade de la tuberculose et étant dans le besoin, a reçu de la

Mackiewiczza, bohaterskiego dowódcy oddziałów chłopów żmudzkich, prowadzonego na śmierć. Trzecim obrazem Kaplińskiego jest portret samego Ksawerego Branickiego (1868). Dzięki współpracy z tym malarzem specjalnie na zamówienie Branickiego powstał obraz *Uduszenie Pawła I* Josepha Nicolaesa Roberta-Fleury (1797–1890), który pierwotnie miał malować Jan Matejko. Ponadto Branicki zakupił ogromne malowidło przedstawiającego masakrę na ulicach Warszawy z 8 IV 1861 r. autorstwa Tony Roberta-Fleury (1837–1911).

Ksawery Branicki, tak chętnie wspierający polskich artystów, z nieznanых powodów nie kupił prezentowanych w Paryżu w 1867 r. cykli rysunków *Lituania* i *Wojna* Artura Grottgera. Potrzebujący pieniędzy i chory na gruźlicę malarz otrzymał od Ksawerego Branickiego, dzięki jego siostrze Elizie z Branickich Krasieńskiej, znaczną sumę pieniędzy za duży rysunek *Muzykantki*. Zapłata była na tyle sowita, że artysta mógł przenieść się z atelier do nowego mieszkania.

Artystą, przebywającym w Montrésor dzięki protekcji swego wuja Wiktora Okryńskiego zarządcy Branickich, był rzeźbiarz Marcei Guyski (1830–1893). Jego marmurowe, terakotowe, gipsowe popiersia i głowy portretowe, m.in. Ksawerego, Pelagii, Konstantego i Jadwigi Branickich, Elizy Krasieńskiej – do dzisiaj zdobią zamkowe pokoje. Wśród nich znajduje się jeszcze jedno popiersie Ksawerego Branickiego dłuta najwybitniejszego polskiego rzeźbiarza okresu romantyzmu – Władysława Oleszczyńskiego (1807–1866), niezwykle uzdol-

part de Xavier Branicki et grâce à sa soeur Elise Krasieńska née Branicka, une importante somme d'argent pour le dessin intitulé *La Musicienne*. La somme fut suffisante pour permettre à l'artiste de déménager dans un nouvel appartement avec atelier.

Le sculpteur Marcei Guyski (1830–1893) a séjourné à Montrésor grâce à son oncle Wiktor Okryński, l'administrateur des Branicki. Ses sculptures en marbre, terre cuite, plâtre, des bustes et des têtes, entre autres, de Xavier, Pelagia, Konstanty et Jadwiga Branicki, Eliza Krasieńska ornent les intérieurs du château. Il y a parmi ces sculptures un buste de Xavier Branicki, l'oeuvre d'un éminent artiste polonais de l'époque du romantisme – Władysław Oleszczyński (1807–1866), un élève du grand David d'Angers. Branicki a acheté, pour compléter ses collections, également une autre oeuvre de Oleszczyński, un buste d'Adam Mickiewicz réalisé en 1856, au cours des travaux sur un premier monument du poète érigé sur les terres polonaises, fondé par les habitants de Poznań. Le monument fut achevé en 1857, et détruit par les nazis en 1940. A cette occasion, il convient de rappeler un autre souvenir de Mickiewicz. Sa famille a offert à Branicki une coupe que le poète avait reçu de la part de ses «amis Moscovites» au cours d'un festin d'adieu donné en son honneur à Moscou, le 19 avril 1828.

D'autres artistes polonais n'ont effectué que de courts séjours à Montrésor. En 1870, Cyprian Kamil Norwid avait penser trouver l'hospitalité au château, Xavier Branicki lui ayant offert l'aide

nionego ucznia wielkiego Davida d'Angers. Branicki kupił do swoich zbiorów również inne dzieło Oleszczyńskiego, popiersie Adama Mickiewicza z 1856 r., które artysta wykonał podczas prac nad pierwszym na ziemiach polskich pomnikiem wieszca, ufundowanym przez społeczeństwo Poznania. Pomnik był gotowy już w 1857 r., ale został zniszczony przez hitlerowców w 1940 r. Przy okazji warto jeszcze wspomnieć o innej pamiętce po Mickiewiczu. Jego rodzina ofiarowała Branickiemu puchar, który wieszcz otrzymał „od przyjaciół Moskali” podczas uczty pożegnalnej, wydanej na jego cześć w Moskwie 19 IV 1828 r.

Inni artyści polscy tylko na krótko zawitali do Montrésor. W 1870 r. starał się o gościnę w zamku Cyprian Kamil Norwid, wspierany wcześniej przez Ksawerego Branickiego, tym razem odszedł z niczym, gdyż w tym czasie jego ciężko chory mecenas przebywał w Anglii.

Do Ksawerego Branickiego zgłaszali się zarówno artyści, jak i pośrednicy. W 1868 r. Zofia Szymanowska zainteresowała magnata finansowego brązową płaskorzeźbą autorstwa swego męża Teofila Lenartowicza (1822–1893). Biblijno-alegoryczna scena *Powrotu Izraelitów do Ziemi Obiecanej*, interpretowana jako powrót Polaków do Ojczyzny, spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony Branickiego, który suto wynagrodził rzeźbiarza.

Prawdopodobnie bezpośrednio od Stanisława Chlebowskiego (1835–1884), wybitnego polskiego orientalisty, nadwornego malarza sułtana Abdul-Azisa w Konstantynopolu w latach 1864–1876,

autrefois. Cette fois-ci, il n'en fut rien, car le mécène gravement malade, s'était rendu en Angleterre.

Xavier Branicki attirait autant les artistes que les commissionnaires. En 1868, Zofia Szymanowska a éveillé l'intérêt du magnat financier pour un bas-relief de Teofil Lenartowicz (1822–1893), son mari. La scène biblique et allégorique du *Retour des Israélites en terre promise*, interprétée comme retour des Polonais en leur Patrie, fut accueilli avec enthousiasme par Branicki qui récompensa copieusement son auteur.

Branicki a acheté, probablement directement à Stanisław Chlebowski (1835–1884), excellent peintre orientaliste polonais, de 1864 à 1876 – à la cour du sultan Abdul-Azis à Constantinople, deux miniatures à thème patriotique, notamment: *Deux faucheurs polonais* (1863) et *Jean III sur le lit de la mort à Wilanów* (1864). Ses peintures représentant des scènes de l'Orient exotique étaient très recherchées sur le marché de l'art français. Dans les collections du château, l'oeuvre de Juliusz Kossak (1824–1899), un artiste des plus populaires au XIXe siècle, ne pouvait manquer. Ainsi nous y retrouvons son *Palais de Wilanów, vue de nuit* de 1853. Après la mort du premier propriétaire polonais de Montrésor, fut acquis un autre tableau intitulé *Uhlan légionnaire à cheval* (1919), oeuvre du fils de Juliusz – Jerzy Kossak (1856–1942), lié d'amitié avec la famille de Constantin Branicki, chez qui il avait même habité en 1877 et 1878.

Les collections de Xavier Branicki à Montrésor ne peuvent évidemment prétendre au nom de grande collection

którego kompozycje, przedstawiające sceny z egzotycznego Wschodu, cieszyły się dużym zainteresowaniem na francuskim rynku sztuki, Branicki kupił dwie miniatury o tematyce polskiej i patriotycznej: *Dwaj kosynierzy* z 1863 r. oraz *Jan III na łożu śmierci w Wilanowie* (1864). Nie mogło naturalnie zabraknąć w zbiorach zamkowych jednego z najpopularniejszych artystów XIX w., Juliusza Kossaka (1824–1899) – *Nocny widok pałacu w Wilanowie* z 1853 r. Już po śmierci pierwszego polskiego właściciela Montrésor do zamku trafił obraz *Ułan-legionista na koniu* (1919) syna Juliusza Kossaka, Wojciecha (1856–1942), serdecznie związanego z Konstantynostwem Branickimi, u których artysta mieszkał w latach 1877–1878.

Montrésorskie zbiory Ksawerego Branickiego nie mogą oczywiście pretendować do miana wielkiej kolekcji dzieł sztuki, choć nie brak tu przecież dzieł ważnych i cennych. Ich wartość to przede wszystkim świadectwo wielkiego patriotyzmu polskich właścicieli zamku do swojej Ojczyzny, zachowane tu na ziemi francuskiej. Tradycja ta jest kontynuowana. Muzeum na zamku w Montrésor należy do 19 instytucji polonijnych, które tworzą Stałą Konferencję Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie (MAB), działającą od 1979 r. Zadaniem Konferencji jest „koordynacja działalności instytucji członkowskich otaczających swą troską dorobek i rozwój kultury polskiej oraz prezentujących wolnemu światu jej bogactwo i nierozzerwalność z humanistyczną kulturą europejską”.

d'oeuvres d'art, bien qu'il n'y manque d'ouvrages importants et de grande valeur. C'est avant tout le témoignage du patriotisme des propriétaires polonais du château, ici, en terre française, qui constitue leur véritable valeur. Cette tradition est poursuivie. Le Musée du château de Montrésor fait partie des dix-neuf institutions polonaises à l'étranger qui forment la Conférence Permanente des Musées, Archives et Bibliothèques Polonaises à l'Occident (MAB), déployant ses activités depuis 1979. Elle a pour tâche de «coordonner les activités des institutions membres qui entourent de leurs soins l'acquis et le développement de la culture polonaise et présentent au monde libre sa richesse et le lien indissoluble qui l'unie à la culture humaniste européenne».

Les traces polonaises nous conduisent aussi à un petit cimetière, où ont été enterrés les membres de la famille proche et des cousins plus lointains, ainsi que des amis des propriétaires polonais du château, plus de soixante personnes.

Les inscriptions tombales ont été divisées en celles qui figurent sur les tombeaux dans la chapelle et celles sur les tombes du cimetière. Elles ont été relevées pour la première fois dans les années quatre-vingts par Piotr Ugniewski et Sławomir Górzyński. L'actuelle édition est basée sur des recherches sur les lieux, poursuivie en mai 2007 par Iwona Dacka-Górzyńska et Sławomir Górzyński. Presque toutes les personnes enterrées dans la chapelle et au cimetière étaient liées avec la famille Branicki et Rey, ce sont des descendants du comte Piotr Korczak-Branicki (enterré

Widok z zamku na cmentarz
Vue de Château au cimetière

Kolejne polskie ślady prowadzą na mały cmentarz, gdzie zostali pochowani członkowie bliższej i dalszej rodziny oraz przyjaciele polskich właścicieli zamku — ponad sześćdziesiąt osób.

Inskrypcje nagrobne zostały podzielone na dwie części: groby w kaplicy i groby na terenie cmentarza. Inskrypcje zostały odpisane po raz pierwszy w latach 80. przez Piotra Ugniewskiego i Sławomira Górzyńskiego. Obecna edycja opiera się na badaniach terenowych przeprowadzonych w maju 2007 r. przez Iwonę Dacką-Górzyńską i Sławomira Górzyńskiego. Prawie wszystkie osoby pochowane w kaplicy i na cmentarzu, związane są z rodziną Branickich i Reyów, są to potomkowie Piotra Branickiego h. Korczak (pochowanego we Lwowie, zm. 1762). Terminologia dotycząca architektury nagrobnej nie doczekała się w Polsce należytego opracowania, dlatego też opisy grobów zastępujemy dokumentacją fotograficzną.

à Lvov, en 1762). La terminologie relative à l'architecture tombale n'ayant pas fait l'objet d'une étude scientifique en Pologne, c'est la raison pour laquelle nous remplaçons les descriptions des tombeaux par une documentation photographique.

Inskrypcja z tablicy hr. Piotra Korczak-Branickiego, pochowanego we Lwowie w 1762 r.

L'inscription tombale du comte Piotr Korczak-Branicki enterré à Lvov en 1762

Cmentarz nie posiada wyraźnie wytyczonych kwater, co uniemożliwia określenie topograficzne konkretnych grobów. Jednakże niewielkie rozmiary samego cmentarza umożliwiają odszukanie wszystkich grobów bez najmniejszego problemu. Odpisy inskrypcji zostały zamieszczone w kolejności od bramy cmentarnej ku kaplicy. Groby w kaplicy, w krypcie są umieszczone w kolejności od wejścia. Grób Konstantego i Zofii Potockich umieszczony jest na terenie kaplicy, na zewnątrz, po prawej stronie od wejścia. Jedna tablica – Bolesława Stuarta – znajdująca się w kaplicy (za ołtarzem) pochodzi ze zniszczonego nagrobka, który niegdyś znajdował się na terenie cmentarza.

Le cimetière n'est pas organisé en quartiers, c'est pourquoi il est impossible de définir la topographie exacte des tombeaux. Pourtant les petites dimensions du cimetière permettent de retrouver toutes les tombes sans le moindre problème. Les inscriptions ont été placées dans le relevé dans l'ordre allant de la grande porte vers la chapelle. Celles des tombeaux dans la chapelle, dans la crypte figurent dans le relevé en commençant par l'entrée. Le tombeau de Constantin et Zofia Potocki est situé dans la chapelle, à l'extérieur, à droite de l'entrée. La plaquette - Bolesław Stuart – se trouvant dans la chapelle (derrière l'autel) provient d'un tombeau détruit qui se trouvait autrefois au cimetière.

GROBY W KAPLICY • LES TOMBAUX DANS LA CHAPPELLE

1) +/- ANNA Z BRANICKICH/ JULIUSZOWA TARNOWSKA¹/ UR.
W STAWISZCZACH 24-VIII-1876/ ZM. W PARYŻU 6-I-1953

¹ Anna z Branickich Tarnowska (1876–1953), córka Władysława i Julii Potockiej (córki Alfreda ordynata na Łańcucie), żona Juliusza Tarnowskiego (1864–1917), właściciela dóbr Sucha.

¹ Anna Tarnowska née Branicka (1876–1953), fille de Władysław et Julia Potocka (fille d'Alfred majorataire à Łańcut), épouse de Juliusz Tarnowski (1864–1917), propriétaire des biens de Sucha.

2) TU SPOCZYWAJA ZWŁOKI/ S.P. EMILII HRABINY POTOCKIEY/
Z DOMU SWIEYKOWSKIEY²/ URODZONEJ W KIJOWIE 1821 ROKU
30 MAJA/ ZMARTEJ (sic) W PARYŻU DNIA 13 LIPCA 1894 R/ WIECZNY
ODPOCZYNEK RACZ JEJ DAĆ PANIE
ICI REPOSE EMILIE COMTESSE POTOCKA/ NEE SWIEYKOWSKA/
NEE A KIEW EN POLOGNE EN 1821/ MORTE A PARIS LE 13 JUILLET
1894/ SEIGNEUR AYEZ PITIÉ D'ELLE
Ce monument a été erigé par les soins de son fils/ le Comte Nicolas Potocki³

² Emilia ze Świeykowskich (Szweykowskich) (1821–1894), córka Kajetana Pawła i Wańkowiczówny, druga żona Mieczysława hr. Potockiego z Tulczyna, matka Mikołaja Potockiego, zob. poz. 5, 7.

³ Zob. poz. 7.

² Emilia née Świeykowska (Szweykowska) (1821–1894), fille de Kajetan Paweł et de Wańkowiczówna, seconde épouse du comte Mieczysław Potocki de Tulczyn, mère de Mikołaj Potocki, voir la position 5, 7.

³ Voir la position 7.

3) HENRYK POTOCKI⁴/ SYN
RODRYGA I MARJI Z NIEZA-
BYTOWSKICH/ UR 20 MARCA
1868 + 29 MARCA 1958

⁴ Henryk Potocki (ur. 20 III 1868 w Warszawie, zm. 29 III 1958 w Montrésor), syn Rodryga (1833–1910) właściciela Chrzastowa i Marii Niezabytowskiej (1841–1926). Mąż Julii z Branickich (1879–1929), córki Władysława, ojciec Anny Żółtowskiej (1898–1982), Pawła (1900–1945), Władysława (1903–1973) pochowanego także w Montrésor (zob. niżej) i Stefana (ur. 1912). Przez wiele lat członek partii konserwatywnych (prezes od 1917 r.) Stronnictwa Polityki Realnej, następnie Stronnictwa Pracy Konstytucyjnej, Stronnictwa Prawicy Narodowej, Stronnictwa Realnej Pracy Narodowej, Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. W 1907 r. reprezentował Koło Polskie w Dumie, w 1917 r. był kandydatem Rady Regencyjnej na premiera, nie został jednak zatwierdzony przez władze niemieckie, następnie członek Rady Stanu. W okresie międzywojennym był zaangażowany w działalność Polskiego Czerwonego Krzyża, pełnił wysokie funkcje we władzach tej organizacji, od 1939 r. członek honorowy PCK. Był także prezesem stowarzyszenia Alliance Française i prezesem Klubu Myśliwskiego w Warszawie. W 1927 r. wraz z żoną wyjechał na safari do Afryki. Podróż tę opisał w książce *W krainie Masajów*. Podczas II wojny światowej przebywał w Chrzastowie, po wojnie wyjechał do Francji, zmarł w Montrésor, zob. A. Szklarska-Lohmannowa, *Potocki Henryk*, w: PSB, t. XXVII, Wrocław 1983, s. 826–828.

⁴ Henryk Potocki (né le 20 III 1868 à Varsovie, mort le 29 III 1958 à Montrésor), fils de Rodryg (1833–1910) propriétaire de Chrzastów et de Maria Niezabytowska (1841–1926). Epoux de Julia née Branicka (1879–1929), fille de Władysław, père de Anna Żółtowska (1898–1982), Paweł (1900–1945), Władysław (1903–1973) également enterré à Montrésor (voir infra) et de Stefan (né en 1912). Pendant de nombreuses années membre de partis conservatifs: (depuis 1917 président) Parti de la Politique réelle, puis du Parti du Travail constitutionnel, du Parti de la Droite nationale, du Parti du Travail réel national, du Bloc sans-parti pour la Coopération avec le Gouvernement. En 1907 il représentait le Groupe polonais à la Douma, en 1917 il fut candidat au Conseil de Régence à la fonction de premier ministre, mais sa candidature ne fut pourtant pas acceptée par les autorités allemandes, puis membre du Conseil d'Etat. Dans l'entre-deux-guerres, il rejoignit les activités de la Croix-Rouge polonaise, il exerça de hautes fonctions dans cette organisation, depuis 1939, membre d'honneur de la Croix-Rouge polonaise. In fut également président de l'association Alliance Française et du Club de Chasse à Varsovie. Pendant la Seconde Guerre mondiale, il séjourna à Chrzastów, après la guerre, il quitta la Pologne, il est mort à Montrésor, voir: A. Szklarska-Lohmannowa, *Potocki Henryk*, in: PSB, t. XXVII, Wrocław 1983, p. 826–828.

4) +/- Jerzy Szerauc⁵/ 27-1-1922 11-6-1982

[W tym samym miejscu pochowano Stanisława hr. Reya⁶ zm. w 1999 r., na grobie terakotowa rzeźba głowy zmarłego, brak inskrypcji. / En ce même lieu enterré du comte Stanisław Rey⁶ mort en 1999, sur le tombeau il y a la tête en terre cuite du défunt, absence d'inscriptions.]

⁵ Jerzy Szerauc (ur. 1922 w Wolance koło Drohobycza, zm. 1982 w Montrésor). Syn Leopolda (1887–1943) i Wandy Urbanowicz (1896–1973). Mąż Cecyli hr. Rey, córki hr. Stanisława i Jadwigi hr. Branickiej.

⁶ Stanisław hr. Rey (5 VIII 1923 – 24 II 1999), syn Stanisława (zob. poz. 6) i Jadwigi hr. Branickiej (zob. poz. 8.).

⁵ Jerzy Szerauc (né le 1922 à Wolanka près de Drohobycz, mort le 1982 à Montrésor). Fils de Leopold (1887–1943) et Wanda Urbanowicz (1896–1973). Epoux de la comtesse Cecylia Rey, fille du comte Stanisław et de la comtesse Jadwiga Branicka.

⁶ Le comte Stanisław Rey (5 VIII 1923 – 24 II 1999), fils de Stanisław (voir la position 6) et de la comtesse Jadwiga Branicka (voir la position 8).

5) TU SPOCZYWAJĄ ZWŁOKI/ S.P. MIECZYŚŁAWA HR. POTOCKIEGO⁷/ URODZONEGO W TULCZYNIE 1799 R/ ZMARŁEGO W PARYŻU D: 26 LISTOPADA 1878 R/ WIECZNY ODPOCZYNEK RACZ MU DAĆ PANIE

ICI REPOSE/ MIECISŁAS COMTE POTOCKI/ NE A TULCZYN EN POLOGNE EN 1799/ MORT A PARIS LE 26 NOVEMBRE 1878/ SEIGNEUR AYEZ PITIÉ DE LUI!

Ce monument a été érigé par les soins de son fils/ le Comte Nicolas Potocki

⁷ Mieczysław Potocki (ur. 12 XI? 1799 w Tulczynie, zm. 26 XI 1878 w Paryżu), był synem Stanisława Szczęsnego i jego trzeciej żony Zofii Greczynki Zofii Celice-Clavone (Glavani) (1 v. Józefowej Wittowej), bratem Aleksandra, Bolesława, Zofii Kisielewowej (zob. poz. 14), Olgi Naryszki. Właściciel Tulczyna, słynny gwałtownik, żonaty dwukrotnie: z Delfiną z Komarów, a następnie z Emilią ze Świejkowskich (zob. poz. 2), z którą miał syna Mikołaja (zob. poz. 7), zob. E. Kozłowski, *Potocki Mieczysław*, w: PSB, t. XXVIII, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź, 1984-1985, s. 101-102.

⁷ Mieczysław Potocki (né le 12 XI? 1799 à Tulczyn, mort le 26 XI 1878 à Paris), fils de Stanisław Szczęsny et de Zofia Celice-Clavone de Grèce (Glavani) (ex: Mme Józef Witt), sa troisième épouse, frère de Aleksander, Bolesław, Zofia Kisielev (voir la position 14), Olga Narichkin. Propriétaire de Tulczyn, grand impulsif, deux fois marié: avec Delfine née Komar, puis avec Emilia née Świejkowska (voir la position 2), dont il avait un fils (voir la position 7), voir: E. Kozłowski, *Potocki Mieczysław*, in: PSB, t. XXVIII, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź, 1984-1985, p. 101-102.

6) STANISŁAW REY/ Z PRZECLAWIA⁸/ * 3 XI 1894 + 23 II 1971/ RIP

[w tym samym grobie: / dans le même tombeau:]

CECYLIA Z POTOCKICH CEGLINSKA⁹/ Iv REYOWA IIv KACZKOWSKA/ UR 23 MARCA 1876 W RYMANOWIE ZM 5 CZERWCA 1962 W MONTRESOR

⁸ Stanisław Rey Maria Hubert (1894–1971), syn Stanisława (1867–1898) i Cecylii z Potockich (1876–1962), mąż Jadwigi hr. Branickiej (zob. poz. 8). Pochowany wspólnie z matką. Zmarł 23 II 1971 r. w Johannesburgu. Właściciel majątków Przeclaw i Sieciechowice, podczas II wojny światowej zaangażowany w działalność konspiracyjną ZWZ i AK, po wojnie zamieszkał we Montrésor – majątku żony, zob. S. Górzyński, *Rey Stanisław*, w: *Ziemiańscy XX wieku*, Warszawa 1992, s. 128–130.

⁹ Cecylia z Potockich (1876–1962), żona Stanisława hr. Reya (1867–1898) i matka Stanisława hr. Reya (1894–1971). Pochowana wspólnie z synem. Po śmierci pierwszego męża wyszła powtórnie za mąż za Karola Kaczkowskiego h. Nałęcz (ślub 26 X 1901 w Starej Wsi), a następnie 27 I 1912 w Mentonie (Francja) po raz trzeci za Lucjana Ceglińskiego h. Topór, właściciela dóbr Janów w pow. Mińsk Mazowiecki.

⁸ Stanisław Rey Maria Hubert (1894–1971), fils de Stanisław (1867–1898) et Cecylia née Potocka (1876–1962), époux de Jadwiga comtesse Branicka (voir la position 8). Enterré avec sa mère. Morte le 23 II 1971 à Johannesburg. Propriétaire des domaines Przeclaw et Sieciechowice, pendant la IIe Guerre mondiale, s'engage dans les activités clandestines de ZWZ (Union de Lutte Armée) et AK (l'Armée de l'Intérieur), après la guerre il s'installe à Montrésor – propriété de son épouse, voir: S. Górzyński, *Rey Stanisław*, in: *Ziemiańscy XX wieku*, Warszawa 1992, p. 128–130.

⁹ Cecylia née Potocka (1876–1962), épouse du comte Stanisław Rey (1867–1898) et mère du comte Stanisław Rey (1894–1971). Enterré avec son fils. Après la mort de son premier époux elle s'est remariée avec Karol Kaczkowski du comte Nałęcz (mariage 26 X 1901 à Stara Wieś), puis le 27 I 1912 elle s'est remariée pour la troisième fois à Menton (France) avec Lucjan Cegliński du comte Topór, propriétaire du domaine Janów dans le district de Mińsk Mazowiecki.

7) Tu spoczywają zwłoki/ Ś.P. Szczęsnego Mikołaja/ Hr. Potockiego¹⁰/ urodzonego w Tulczynie 16 lutego 1845 r./ zmarłego w Paryżu dnia 3 czerwca 1921 r./ Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie!

Ici repose/ Félix, Nicolas, Comte Potocki/ né à Tulczyn, (Pologne)./ le 16 fevrier 1845/ mort à Paris, le 3 Juin 1921/ Seigneur, ayez pitié de lui!

¹⁰ Szczęsny Mikołaj Potocki (1845–1921), syn Mieczysława (1799–1878) (zob. poz. 5) wnuk Stanisława Szczęsnego. Jego matką była Emilia ze Świejkowskich (zob. poz. 2). Żonaty z Emanuelą ks. Pignatelli de Cerchiara (1852–1930), pochowaną w Paryżu na cmentarzu Père Lachaise, zob. A. Biernat, S. Górzyński, P. Ugniewski, *Inskrypcje grobów polskich na cmentarzach w Paryżu. Père Lachaise*, Warszawa 1991, nr 189, s. 65. Właściciel ogromnej fortuny, którą zapisał swemu dalekiemu krewnemu Alfredowi Potockiemu z Łańcuta. Por. biogram jego ojca: E. Kozłowski, op. cit., s. 102, szerzej o losach spadku zob. H. Mauberg, *Pewna historia. Czy Alfred Potocki uratował czy zdradził Zamek w Łańcutcie*, Warszawa 2001.

¹⁰ Szczęsny Mikołaj Potocki (1845–1921), fils de Mieczysław (1799–1878) (voir la position 5) petit-fils de Stanisław Szczęsny. Sa mère Emilia née Świejkowska (voir la position 2). Epoux de Emanuela duchesse Pignatelli de Cerchiara (1852–1930), enterrée à Paris au cimetière Père Lachaise, voir : A. Biernat, S. Górzyński, P. Ugniewski, *Inskrypcje grobów polskich na cmentarzach w Paryżu. Père Lachaise*, Warszawa 1991, n° 189, p. 65. Propriétaire d'une énorme fortune, qu'il a léguée à son lointain parent Alfred Potocki de Łańcut. Cf. la biographie de son père: E. Kozłowski, op. cit., p. 102, pour plus d'information sur l'héritage voir : H. Mauberg, *Pewna historia. Czy Alfred Potocki uratował czy zdradził Zamek w Łańcutcie*, Warszawa 2001.

8) ZOFIA Z TARNOWSKICH/ ANDRZEJOWA POTOCKA¹¹/ UR 19 MARCA 1901 W DZIKOWIE ZM. 3 STYCZNIA 1963 W BIGNY

[w tym samym grobie: / dans le même tombeau:]

JADWIGA Z BRANICKICH/ STANISŁAWOWA REYOWA¹²/ 25 IV 1890 + 14 IV 1977/ PRO FIDE ET PATRIA

¹¹ Zofia z Tarnowskich Potocka (1901–1963), córka Jana Zdzisława (1862–1937) i Zofii z Potockich (1879–1933) z Krzeszowic, córki Artura Potockiego. Żona Andrzeja Potockiego (1900–1939), syna Andrzeja (1861–1908) namiestnika Galicji i Krystyny z Tyszkiewiczów (1866–1952).

¹² Jadwiga z Branickich (1890–1977), córka Ksawerego (1854–1926) z Wilanowa i Anny z Potockich z Krzeszowic. Żona Stanisława hr. Reya (zob. poz. 6), ich ślub odbył się 10 X 1918 r. w Wilanowie, odziedziczyła dobra Montrésor.

¹¹ Zofia Potocka née Tarnowska (1901–1963), fille de Jan Zdzisław (1862–1937) et Zofia née Potocka (1879–1933) de Krzeszowice, fille d'Artur Potocki. Epouse de Andrzej Potocki (1900–1939), fils de Andrzej (1861–1908) régent en Galicie et de Krystyna née Tyszkiewicz (1866–1952).

¹² Jadwiga née Branicka (1890–1977), fille de Ksawery (1854–1926) de Wilanów et Anna née Potocka de Krzeszowice. Epouse de Stanisław comte Rey (voir la position 6), (mariage – le 10 X 1918 à Wilanów), héritière des biens de Montrésor.

9) +/- JAN SIERAKOWSKI¹³/ SYN ADAMA I MARYI Z POTOCKICH/ * 31/X 1882 + 9/IV 1920/ WIECZNY ODPOCZYNEK RACZ MU DAĆ PANIE!

10) +/- EDWARD JAROSZYŃSKI¹⁴/ SYN EDWARDA I WANDY Z SIERAKOWSKICH/ * 4/VI 1908 W KUNIE + 27/XI 1988 W LONDYNIE/ R.I.P

¹³ Jan Sierakowski (1882–1920) syn Adama (1846–1913) znanego etnografa podróżnika i Marii z Potockich (córka Adama z Krzeszowic), Jan Sierakowski nadzorował majątek w Montrésor, zob. A. Chodubski, *Sierakowski Adam*, w: PSB, t. XXXVII, Warszawa–Kraków 1996–1997, s. 254–255; M. Ruszczyk, *Dzieje rodu i fortuny Branickich*, Warszawa 1991, s. 402, zob. też informacje w archiwum zamku Montrésor.

¹⁴ Edward Jaroszyński (1908–1988), syn Edwarda i Wandy z Sierakowskich (1879–1919), córki Adama i Marii Potockiej z Krzeszowic (por. wyżej).

¹³ Jan Sierakowski (1882–1920) fils d'Adam (1846–1913) ethnographe et voyageur connu et de Maria née Potocka (fille d'Adam de Krzeszowice), Jan Sierakowski administrait les biens de Montrésor, voir: A. Chodubski, *Sierakowski Adam*, in: PSB, t. XXXVII, Warszawa–Kraków 1996–1997, p. 254–255; M. Ruszczyk, *Dzieje rodu i fortuny Branickich*, Warszawa 1991, p. 402, voir: les Archives du château de Montrésor.

¹⁴ Edward Jaroszyński (1908–1988), fils d'Edward et Wanda née Sierakowska (1879–1919), fille d'Adam et Maria Potocka de Krzeszowice (Cf. supra).

11) + WRABAT W DZIEŃ OTWARCIA PRACY NA KOPALNI W TIQUINE./ 1.I. 1923 4.VI.1968 [napis po obu stronach krzyża:] „ALBOWIEM/ NIE MA/ MIŁOŚCI/ WIĘKSZEJ/ NAD TĘ ABY/ ŻYCIE ZA/ BLIŹNIEGO/ SWEGO POŁOŻYĆ.”/.../ „MANETE IN ME/ ET EGO/ IN VOBIS”./ SEWERYN MORAWSKI¹⁵

[tabliczka kommemoratywna na drzwiach do niszy / plaque commémorative sur la porte de la niche]

12) +/ ANNA Z POTOCKICH/ XAWEROWA BRANICKA¹⁶/ 29/IX 1863 + 15/II 1953/ ANNA SZERAUC¹⁷/ * 10-4-1947 +

¹⁵ Seweryn Morawski (1923–1968), syn Antoniego i Marii Anny hr. Zaleskiej, od 1949 r. mąż Jadwigi hr. Rey, córki Stanisława (zob. poz. 6) i Jadwigi z Branickich (zob. poz. 8). Był dyrektorem kopalń manganu w Imini w górach Atlasu. Pochowany jest w Rabacie (Maroko), gdzie też wzniesiono jego pomnik, zob. S. Leitgeber, *Morawscy herbu Nałęcz I. 600 lat dziejów rodziny*, Poznań 1997, s. 141–142

¹⁶ Anna z Potockich Branicka (1863–1953), córka Adama (1815–1872) z Krzeszowic i Katarzyny hr. Branickiej (1825–1907), była żoną Ksawerego (1854–1926), właściciela Wilanowa.

¹⁷ Anna Szerauc, córka Stanisława Reya i Jadwigi z Branickich.

¹⁵ Seweryn Morawski (1923–1968), fils d’Antoni et Maria Anna comtesse Zaleska, depuis 1949 époux de la comtesse Jadwiga Rey, fille de Stanisław (voir la position 6) et Jadwiga née Branicka (voir la position 8). Directeur des mines de manganèse à Imini dans l’Atlas. Enterré à Rabat (Maroc), où fut également érigé son monument, voir: S. Leitgeber, *Morawscy herbu Nałęcz I. 600 lat dziejów rodziny*, Poznań 1997, p. 141–142.

¹⁶ Anna née Potocka Branicka (1863–1953), fille d’Adam (1815–1872) de Krzeszowice et Katarzyna comtesse Branicka (1825–1907), épouse de Ksawery (1854–1926), propriétaire de Wilanów.

¹⁷ Anna Szerauc, fille de Stanisław Rey et Jadwiga née Branicka.

13) STANISŁAW/ REMBIELIŃSKI¹⁸/ 1856-1909/ REQUIEM AETERN-
AM/ DONA EIS DOMINE

¹⁸ Stanisław RembIELIŃSKI (1856–1909), syn Aleksandra h. Lubicz, właściciela dóbr Krośniewice (1820–1872) i Pelagii z Zamoy-skich (1830–1894), córki ordynata hr. Konstantego, której drugim mężem był Ksawery hr. Branicki (zob. poz. 27). Synowie Pelagii i Aleksandra RembIELIŃskiego: Stanisław i Konstanty spędzali wiele czasu w Mon-trésor.

¹⁸ Stanisław RembIELIŃSKI (1856–1909), fils du Aleksander blason Lubicz, propriétaire du domaine Krośniewice (1820–1872) et de Pelagia née Zamoyska (1830–1894), fille du comte Konstanty, majorataire, elle a eut pour second époux le comte Xavier Branicki (voir la position 27). Les fils de Pelagia et Aleksander RembIELIŃski: Stanisław et Konstanty ont passé beaucoup de temps à Mon-trésor.

14) ZOFIA Z POTOCKICH¹⁹/ Hr. KISSELEFF/ 2 stycznia r. 1875.

[Nad tablicą popiersie kobiece na postumencie z herbami Korczak i Pilawa z zaznaczonym szrafirunkiem, oba herby pod koroną hrabiowską. / Au-dessus de la plaque, un buste de femme sur socle avec les blasons Korczak et Pilawa avec émaux visibles, les deux blasons sous couronnes de comte.]

15) ICI REPOSENT/ LES RESTES MORTELS/ DE MADAME LA COMTESSE ROSE/ BRANICKA NEE COMTESSE POTOCKA²⁰/ DECEDEE LE XX DECEMBRE/ MDCCCLXII À L'AGE DE LXXXV ANS

¹⁹ Zofia z Potockich Kisielewowa (1801–1875), córka Stanisława Szczęsnego Potockiego i Greczynki Zofii Celice-Clavone (Glavani) (1 v. Józefowej Wittowej), ur. 24 XI w Tulczynie, w 1821 r. poślubiła adiutanta cara Aleksandra I – Pawła Kisielewa (1788–1872), brała czynny udział w życiu politycznym Wielkiej Emigracji. Wychowywała w Paryżu swego siostrzeńca, a raczej naturalnego syna o nazwisku St Clair, któremu przeznaczyła cały swój majątek (ok. 7 mln franków), wg biogramu w PSB zmarła 2 I 1875 r. w Paryżu i tam została pochowana. Jej nagrobek znajduje się na cmentarzu montrésorskim oraz jej syna Felixa Bower St. Clair (1839–1897), zob. J. Zdrada, *Kisielewowa z Potockich Zofia*, PSB, t. XII, Wrocław 1966–1967, s. 492–493; A. Czartkowski, *Pan na Tulczynie. Wspomnienia o Stanisławie Szczęsnym Potockim, jego rodzinie i dworze*, Lwów 1925.

²⁰ Róża z Potockich, pierwszym jej mężem był Antoni Potocki, drugim Władysław Grzegorz Branicki, córka Szczęsnego i Józefiny z Mniszchów, urodzona w Tulczynie w 1780 r., zmarła w Paryżu 20 XII 1862 r., pochowana pierwotnie w Montrésor, a następnie przeniesiona do Krzeszowic. Był to pierwszy pochówek w kaplicy cmentarnej. O osobach, które brały udział w pogrzebie 27 VIII 1863 r., zob. *Świadek epoki. Listy Elizy z Branickich Krasińskiej z lat 1835–1876*, t. 4, oprac. Z. Sudolski, Warszawa 1996, list nr 1557 z 1 IX 1863 r., s. 26.

¹⁹ Zofia née Potocka Kisielev (1801–1875), fille de Stanisław Szczęsny Potocki et Zofia Celice-Clavone (Glavani) (ex-Madame Józef Witt), née le 24 XI à Tulczyn, en 1821 elle a épousé l'adjudant du tsar Alexandre Ier – Paweł Kisielev (1788–1872), elle a activement participé à la vie politique de la Grande Emigration. Elle a élevé à Paris son neveu, ou plutôt son fils naturel dont le nom était St Clair, et qui hérita toute sa fortune (quelque 7 millions de francs), d'après la biographie du PSB, elle décéda le 2 I 1875 à Paris où elle fut enterrée. Son tombeau se trouve au cimetière de Montrésor ainsi que celui de son fils Félix Bower St Clair (1839–1897), voir: J. Zdrada, *Kisielewowa z Potockich Zofia*, PSB, t. XII, Wrocław 1966–1967, p. 492–493; A. Czartkowski, *Pan na Tulczynie. Wspomnienia o Stanisławie Szczęsnym Potockim, jego rodzinie i dworze*, Lwów 1925.

²⁰ Róża née Potocka, premier époux Antoni Potocki, deuxième époux Władysław Grzegorz Branicki, fille de Szczęsny et Józefina née Mniszech, née à Tulczyn en 1780, décédée à Paris le 20 XII 1862, enterrée d'abord à Montrésor, puis transportée à Krzeszowice. Ce fut le premier enterrement dans la chapelle du cimetière. Sur les personnes qui ont pris part à l'enterrement le 27 VIII 1863, voir: *Świadek epoki. Listy Elizy z Branickich Krasińskiej z lat 1835–1876*, t. 4, réd. Z. Sudolski, Warszawa 1996, lettre n° 1557 du 1 IX 1863, p. 26.

16) FELIX/ BOWER ST CLAIR²¹/ 1839-1897/ REQUIEM AETERNAM/
DONA EIS DOMINE

[Na płycie herb rodziny Bower St Clair: tarcza czwórdzielna w krzyż, pole 1 i 4 z krzyżem ząbkowanym, pole 2 i 3 gronostajowe; nad tarczą hełm na wprost z koroną baronowską o trzech sznurach pereł, w klejnocie ptak siedzący; dewiza na wstędze „CREDO”, trzymacze: po prawej syrena z trójzębem, po lewej gryf. Barwy niezaznaczone. / Sur la dalle le blason Bower St Clair: écartelé, aux 1 et 4 la croix engrêlée, aux 2 et 3 d’hermine; au-dessus de l’écu le casque de face, au cimier la couronne de baron avec trois colliers de perles, un oiseau assis; la devise: „CREDO”, les supports: dextre une sirène avec trident, senestre un griffon. Emaux non visibles.]

²¹ Oficjalnie Feliks Bower St Clair (1839–1897), syn Aleksandra i Pelagii Kossakowskiej, córki Józefa (posła na Sejm Czteroletni i pułkownika Wojsk Polskich) oraz Ludwika Potockiej córki Szczęsnego i Józefiny Mniszcz. W Bad Homburg w Hesji na Kiesieleffstrasse 21 znajduje się wybudowany w 1863 r. dla niego dom. Był zapewne synem Zofii Kisielewowej (zob. poz. 14), zob. PSB, J. Zdrada, *Kisielewowa*.

²¹ Officiellement Félix Bower St Clair (1839–1897), fils d’Aleksander et Pelagia Kossakowska, fille de Józef (député à la Diète de Quatre ans et colonel de l’Armée polonaise) et de Ludwika Potocka fille de Szczęsny et Józefina Mniszcz. Une maison construite pour lui en 1863 se trouve à Bad Hombourg en Hesse, Kiesieleffstrasse 21. Il était probablement le fils de Zofia Kisielev (voir la position 14), voir: PSB, J. Zdrada, *Kisielewowa*.

17) +/ Comte Xavier Branicki²²/ 19 avril 1864 + 18 Juin 1926/ Requiescant in Pace

18) +/ XAWERY REY²³/ SYN STANISŁAWA I JADWIGI Z BRANICKICH/
* 7.II.1934 + 26.II.1987/ PRO FIDE ET PATRIA

19) +/ STANISŁAW REY²⁴/ SYN STANISŁAWA I MARJI Z POTOCKICH/
* 5.VII.1951 + 21.XII.1975

²² Ksawery hr. Branicki (1864–1926), syn hr. Konstantego (1824–1884) i Jadwigi Potockiej (1827–1916), właściciel dóbr Montrésor i Wilanów odziedziczonych po stryju Ksawerym Franciszku. Jego żoną była Anna Potocka, córka Adama i Katarzyny Branickiej (zob. poz. 12). Córce Jadwidze, zamężnej za Stanisławem Reyem przekazał Montrésor. Szerzej o Ksawerym zob. T. Zielińska, *Poczet polskich rodów arystokratycznych*, Warszawa 1997, s. 50–51.

²³ Ksawery hr. Rey (1934–1897), najmłodszy syn hr. Stanisława i Jadwigi hr. Branickiej, urodzony w Przeclawiu, żonaty z Viridianną Raczyńską, córką prezydenta Edwarda i Cecylii Marii Jaroszyńskiej.

²⁴ Stanisław hr. Rey (1951–1975), urodzony w Saint Symphorien, zginął w wypadku drogowym we Francji. Syn Stanisława hr. Reya zm. w 1999 r. (zob. poz. 4).

²² Le comte Xavier Branicki (1864–1926), fils du comte Konstanty (1824–1884) et Jadwiga Potocka (1827–1916), propriétaire des biens de Montrésor et Wilanów hérités de son oncle Ksawery Franciszek. Son épouse Anna Potocka, fille d'Adam et Katarzyna Branicka (voir la position 12). Il a offert Montrésor en héritage à sa fille Jadwiga, épouse de Stanisław Rey. Pour plus d'informations sur Xavier, voir: T. Zielińska, *Poczet polskich rodów arystokratycznych*, Warszawa 1997, p. 50–51.

²³ Le comte Ksawery Rey (1934–1897), le plus jeune fils du comte Stanisław et Jadwiga comtesse Branicka, née à Przeclaw, époux de Viridianna Raczyńska, fille du Président Edward et de Cecylia Maria Jaroszyńska.

²⁴ Stanisław comte Rey (1951–1975), né à Saint Symphorien, victime d'un accident routière en France. Le fils du comte Stanisław Rey mort en 1999 (voir la position 4).

20) ICI REPOSE/ LE COMTE FRANÇOIS XAVIER KORCZAK/ BRANICKI²⁵/ NÉ À VARSOVIE EN 1816/ DÉCÉDÉ À SIOUT (EGYPTE) EN 1879/ DE PROFUNDIS

21) +/ KATARZYNA BRANICKA²⁶/ 24 III 1889 Z NAZWISKA OSTATNIA
1 V 1968/ PRO FIDE ET PATRIA

²⁵ Franciszek Ksawery hr. Branicki, urodzony w Warszawie, zmarł 22 XI 1879 r. podczas wyprawy do Egiptu. Syn Władysława i Róży Potockiej, córki Szczęsnego i Józefiny Mniszech (poz. 15), pierwszy polski właściciel dóbr Montrésor, por. wyżej informacje we wstępie oraz A. Lewak, *Branicki Ksawery*, w: PSB, t. II, Kraków 1936, s. 408–409, a także prace A. Ryszkiewicz.

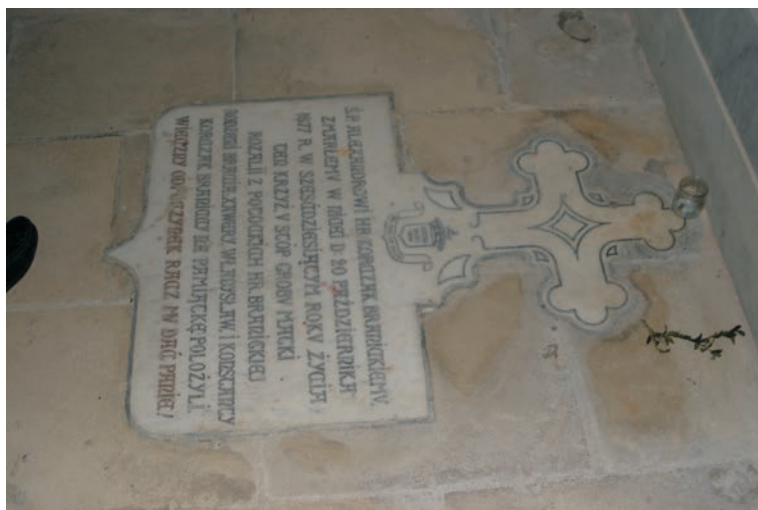
²⁶ Katarzyna hr. Branicka (1889–1968), córka hr. Ksawerego i Anny Potockiej (córki Adama i Katarzyny hr. Branickiej).

²⁵ Franciszek Ksawery comte Branicki né à Varsovie, décédé le 22 XI 1879 pendant un voyage en Egypte. Fils de Władysław et Róża Potocka, fille de Szczęsny et Józefina Mniszech (p. 15), le premier propriétaire polonais des biens de Montrésor, cf. supra l'information dans l'introduction et A. Lewak, *Branicki Ksawery*, in: PSB, t. II, Kraków 1936, p. 408–409, et les ouvrages de A. Ryszkiewicz.

²⁶ La comtesse Katarzyna Branicka (1889–1968), fille du comte Ksawery et Anna Potocka (fille d'Adam et de la comtesse Katarzyna Branicka).

22) Ś.P. ALEXANDROWI HR: KORCZAK BRANICKIEMV²⁷/ ZMAR-
 ŁEMV W NICEI D: 20 PAŹDZIERNIKA/ 1877 R. W SZEŚĆDZIESIĄTYM
 ROKV ŽYCIA/ TEN KRZYŻ, U STÓP GROBV MATKI/ ROZALII Z PO-
 TOCKICH HR. BRANICKIEJ/ RODZENI BRACIA: XAWERY, WŁADY-
 SŁAW, I KONSTANTY/ KORCZAK BRANICCY NA PAMIĄTKĘ POŁO-
 ŻYLI./ WIECZNY ODPOCZYNEK RACZ MV DAĆ PANIE!

[Na ziemi płyta z Krzyżem, u podnóża którego herb Korczak: trzy rzeki, nad tarczą korona hrabiowska, klejnot połupies w czaszy; u dołu dewiza na wstędze Pro Fide Et Patria, poniżej inskrypcja. / Sur le sol une dalle avec une croix, au pied de celle-ci le blason Korczak: trois fascés alésées d'argent, couronne de comte, un chien dans la coupe; devise Pro Fide Et Patria, en-dessous l'inscription.]

²⁷ Aleksander hr. Branicki (1821–1877), syn Władysława i Róży Potockiej (zob. poz. 15) córki Szczęsnego. Podróżnik, przyrodnik, a także fotograf-amator. Dzięki jego staraniom i wyprawom powstał Warszawski Gabinet Zoologiczny. Był właścicielem dóbr Sucha i Ślemień, które po śmierci jego syna Władysława przeszły w ręce Anny z Branickich Tarnowskiej (zob. poz. 1). Żonaty z Niną Hołyńską, ojciec hr. Władysława (1848–1914). Jego biogram zob. A. Maciesza, *Branicki Aleksander*, PSB, t. II, Kraków 1936, s. 397–398, M. Ruszczyk, op. cit., s. 315–331.

²⁷ Le comte Aleksander Branicki (1821–1877), fils de Władysław et Róża Potocka (voir la position 15) fille de Szczęsny. Voyageur, naturaliste et photographe amateur. Le Cabinet Zoologique de Varsovie a été fondé par ses soins et grâce à ses expéditions. Propriétaire des domaines Sucha et Ślemień, lesquelles après la mort de son fils Władysław sont passés dans les mains d'Anna Tarnowska née Branicka (voir la position 1). Epoux de Nina Hołyńska, père du comte Władysław (1848–1914). Pour sa biographie, voir: A. Maciesza, *Branicki Aleksander*, in: PSB, t. II, Kraków 1936, p. 397–398, M. Ruszczyk, op. cit., p. 315–331.

[Przed wejściem do kaplicy grób, inskrypcja na płycie, poniżej plastycznego krzyża godło herbu Pilawa. / Devant l'entrée de la chapelle un tombeau, une inscription sur la dalle, en-dessous de la croix il y a le blason Pilawa.]

23) R.I.P/ KONSTANTY POTOCKI/ Z PECZARY²⁸/ 1910 + 1988/ COMTE CONSTANTIN POTOCKI [obok tabliczka z nazwą firmy kamieniarskiej: / sur le côté une plaquette avec le nom de l'entreprise de taille de pierre:] David/ Tours.

²⁸ Hr. Konstanty (1910–1988), syn Franciszka Salezego (1877–1949) wł. dóbr Peczara i Marii Małgorzaty ks. Radziwiłłówny (1875–1962). Ukończył ichtologię na UJ. Uczestnik kampanii wrześniowej w stopniu porucznika, żołnierz ZWZ-AK, w 1946 r. wyjechał do Francji, a następnie do Republiki Południowej Afryki. Prowadził tam firmę przetwórstwa rybnego, następnie dyrektor fabryki papieru w Springs k. Johannesburga. W RPA współorganizator życia społecznego tamtejszej Polonii. W 1986 r. osiadł na stałe w Montrésor. Ożeniony w 1952 r. z Anną hr. Rey, córką Stanisława (zob. poz. 6) i Jadwigi Branickiej (poz. 8). Zob. też biogram jego ojca E. Kozłowski, *Potocki Franciszek Salezy*, w: PSB, t. XXVII, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983, s. 824–826.

²⁸ Le comte Konstanty (1910–1988), fils de Franciszek Salezy (1877–1949), propriétaire du domaine Peczara, et de la princesse Maria Małgorzata Radziwiłł (1875–1962). Diplômé de l'Université Jagellone en ichtyologie. Combat pendant la campagne de septembre 1939 comme lieutenant, soldat de ZWZ-AK, en 1946 il part pour la France, puis pour la République d'Afrique du Sud. Il y gère une entreprise de l'industrie du poisson, puis il est directeur de l'usine du papier à Springs près de Johannesburg. En République d'Afrique du Sud, coorganisateur de la vie associative des Polonais installés en Afrique du Sud, en 1986, il s'installe à demeure à Montrésor. Epouse en 1952 la comtesse Anna Rey, fille de Stanisław (voir la pos. 6) et Jadwiga Branicka (voir la pos. 8). Voir: la biographie de son père: E. Kozłowski, *Potocki Franciszek Salezy*, in: PSB, t. XXVII, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1983, p. 824–826.

[po lewej stronie krzyża: / à gauche de la croix:] R.I.P./ ZOFIA BARBARA POTOCKA²⁹/ BERNARDOWA POTOCKA/ UR. 9.8.1954 + 21.6.2001/ W REVELSTOKE KANADA

[W kaplicy znajduje się tablica ze zniszczonego grobu z terenu cmentarza. / Dans la chapelle, une plaque d'un tombeau détruit du cimetière.]

24) ICI REPOSE/ BOLESLAS CAETAN/ STUART³⁰/ CAPITAINE EN I ETE AIDE/ CHEVALIER DE LEGION D'HONNEUR/ NÉ À VARSOVIE EN POLOGNE/ DÉCÉDÉ AU CHÂTEAU DE MONTRÉSOR/ LE 19 DECEMBRE 1886/ REGRETES ETERNELS/ PRIEZ DIEU

²⁹ Zofia Barbara Potocka (1954–2002), córka Konstantego (zob. wyżej) i Anny Rey. Żona Bernarda Potockiego (ur. 1947), syna Andrzeja i Aleksandry z Druckich-Lubeckich. W krypcie znajduje się tabliczka, wykonana zapewne z okazji pogrzebu z inskrypcją poniżej rysunku krzyża pod lewym ramieniem rysunek kwiatów, pod prawym tarcza z godłem herbu Pilawa. Inskrypcja otoczona różańcem w kształcie serca: SOPHIE POTOCKA/ AOUT 1954 JUIN 2002/ PAR LA GRACE DE JESUS NOUS/ RESTONS UNIS DANS LA PRIERE/ EN ATTENDANT DE NOUS/ RETROUVER POUR TOUJOURS.

³⁰ Wg informacji dotyczącej nadania Legii Honorowej (nr 2555/1; http://www.culture.gouv.fr/public/mistral/leonore_fr 2008.06.08) miał na imię François Boleslas. Bolesław Stuart był ppor. 2 pułku ułanów i został umieszczony w zakładzie w Cher, zob. R. Bielecki, *Zarys rozproszenia Wielkiej Emigracji we Francji 1831–1837. Materiały z archiwów francuskich*, Warszawa–Łódź 1986, s. 130.

²⁹ Zofia Barbara Potocka (1954–2002), fille de Konstanty (voir supra) et Anna Rey. Epouse de Bernard Potocki (né 1947), fils de Andrzej et Aleksandra née Drucka-Lubecka. Dans la crypte, une plaquette, sans doute à l'occasion de l'enterrement, avec inscription sous le dessin de la croix, sous le bras gauche, dessin de fleurs, sous le bras droit, plaque avec le blason Pilawa. Inscription entourée d'un chapelet en forme de coeur: SOPHIE POTOCKA/ AOUT 1954 JUIN 2002/ PAR LA GRACE DE JESUS NOUS/ RESTONS UNIS DANS LA PRIERE/ EN ATTENDANT DE NOUS/ RETROUVER POUR TOUJOURS.

³⁰ D'après les informations relatives à la remise de la Légion d'Honneur (n° 2555/1; http://www.culture.gouv.fr/public/mistral/leonore_fr 2008.06.08), il s'appelait François Boleslas. Bolesław Stuart, sous-lieutenant au 2e régiment de Uhlans, il fut placé dans un établissement à Cher, voir: R. Bielecki, *Zarys rozproszenia Wielkiej Emigracji we Francji 1831–1837. Materiały z archiwów francuskich*, Warszawa–Łódź 1986, p. 130.

GROBY NA CMENTARZU • LES TOMBEAUX AU CIMETIERE

25) S. P. GRZEGORZ SAVVICKI/
UR. 9 LUTEGO 1840 + 21 GRUD-
NIA 1906./ VVIECZNY POKÓJ
DAJ MU PANIÉ (sic)/

GEORGES SAVVICKI. NÉ LE
9 FÉVRIER 1840/ MORT LE 21 DÉ-
CEMBRE 1907 (sic)/ DONNEZ
LUI SEIGNEUR/ LE REPOS
ÉTERNEL.

[w tym samym grobie: / dans le même
tombeau:]

KONSTANTY PRZECISZEWSKI/
UR. 1828 R. W. ZORACH NA LIT-
WIE/ ZMARŁ 30 WRZESNIA 1890
R./ WIECZNE ODPOCZYWANIE
RACZ MU DAÉ (sic) PANIE./

CONSTANTIN PRZECISZEWSKI/
NÉ EN 1828 MORT LE 30 SEPT.
1890./ DONNEZ LUI SEIGNEUR/ LE REPOS ÉTERNEL.

26) MARYA DOMBROWSKA/ * 4 JANVIER 1855 + 24 MAI 1917/ PRIEZ
POUR ELLE/ PROSI O ANIOŁ PAŃSKI

27) TU LEŻY/ JÓZEF POTOCKI³¹/ SYN ALFREDA I MARYI Z SANGUSZKÓW/ UR. 1862 + 1922/ PROSI O WESTCHNIENIE DO BOGA

³¹ Józef Mikołaj hr. Potocki, syn Alfreda (1817–1899), ordynata na Łańcucie i Marii ks. Sanguszko (1830–1903). Urodzony 6 XII 1862 r. we Lwowie, zmarł 25 VIII 1922 r. w Montrésor. Jego siostra Julia była żoną Władysława hr. Branickiego (syna Aleksandra). Żonaty z Heleną córką Antoniego ks. Radziwiłła. Właściciel dóbr Antoniny na Wołyniu, zajmował się cukrownictwem, hodowlą koni, większość jego uprzemysłowionych dóbr po I wojnie światowej znalazła się poza granicami Polski. Zamiłowany podróżnik i myśliwy. Kolekcjoner dzieł sztuki i wspaniałej biblioteki, zob. J. Długosz, *Potocki Józef Mikołaj*, w: PSB, t. XXVIII, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984, s. 78–81.

³¹ Le comte Józef Mikołaj Potocki, fils d'Alfred (1817–1899), majorataire de Łańcut et de la princesse Maria Sanguszko (1830–1903). Né le 6 XII 1862 à Lvov, décédé le 25 VIII 1922 à Montrésor. Sa soeur Julia était l'épouse du comte Władysław Branicki (du fils d'Aleksander). Epoux de Helena fille du prince Antoni Radziwiłł. Propriétaire du domaine Antoniny en Volhynie, il s'occupait de l'industrie sucrière, de l'élevage de chevaux, la majorité de ses biens industrialisés après la Première Guerre mondiale se trouva en dehors des frontières de la Pologne. Passionné du voyage et de la chasse. Collectionneur d'œuvres d'art et propriétaire d'une magnifique bibliothèque, voir: J. Długosz, *Potocki Józef Mikołaj*, in: PSB, t. XXVIII, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984, p. 78–81.

28) HELENA Z RADZIWIŁÓW³²/ JOZEFOWA POTOCKA/ 1874 –
+ 12.XII.1958

29) STEFAN POTOCKI³³/ 30-10-1912 – 2-6-1981/ SYN HENRYKA
Z CHRZĄSTOWA

³² Helena ks. Radziwiłł, córka Antoniego (1833–1904) i Marii de Castellane (1840–1915), żona Józefa Potockiego. Urodzona 14 II 1878 r. w Berlinie, zmarła w Montrésor (zob. wyżej).

³³ Stefan Potocki (1912–1981), syn Henryka właściciela dóbr Chrzastów (zob. poz. 3) i Julii hr. Branickiej (córki Władysława i Julii Potockiej, siostry Józefa, zob. wyżej). Zm. w Saran-Orléans.

³² La princesse Helena Radziwiłł, fille de Antoni (1833–1904) et Maria de Castellane (1840–1915), épouse de Józef Potocki. Née le 14 II 1878 à Berlin, décédée à Montrésor (voir supra).

³³ Stefan Potocki (1912–1981), fils de Henryk, propriétaire du domaine Chrzastów (voir la position 3) et Julia comtesse Branicka (fille de Władysław et Julia Potocka, la soeur de Józef, voir supra). Décédé à Saran-Orléans.

30) W ADMIRAL JÓZEF UNRUG³⁴/ 7 X 1884 28 II 1973/ DOWÓDCA FLOTY 1925-1939

R+P/ ZOFIA Z UNRUGÓW/ 1 XII 1895 21 IV 1980/ JEGO ŻONA

³⁴ Józef Michał baron Unrug, urodzony 7 X 1884, Brandenburg, zmarł 28 II 1973, Lailly-en-Val koło Beaugency, kontradmirał; w latach 1925–1939 dowódca floty; we IX 1939 r. dowódca floty i obszaru nadmorskiego, podczas wojny w niewoli niemieckiej. Od 1955 r. mieszkał w Montrésor. Nie przyjął obywatelstwa francuskiego. Zob. też P. Stawecki, *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918–1939*, Warszawa 1994, s. 343–344.

³⁴ Baron Józef Michał Unrug, né le 7 X 1884, à Brandenburg, décédé le 28 II 1973, Lailly-en-Val près de Beaugency, contre-amiral; dans les années 1925–1939 commandant de flotte; IX 1939 commandant de flotte et du littoral, pendant la guerre, en captivité allemande. Depuis 1955 habite à Montrésor. Il n'a pas pris la nationalité française. Voir: également P. Stawecki, *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918–1939*, Warszawa 1994, p. 343–344.

31) INIQUITATEM ODIO HABUI/ ET IDEO EXUL MORIOR [po drugiej stronie nagrobka: / de l'autre côté du tombeau:] CI-GIT VICTOR OKRYNSKI³⁵/ OFFICIER DE L'ARMÉE POLONAISE EMIGRE/* MACHNOWKA 1800 + PARIS 1869

32) MARIE-CHRISTINE DE UNRUG³⁶/ 1940-1976/ TU VIS TOUJOURS DANS LE COEUR/ DE CEUX QUI T'AIMENT

³⁵ Wiktor Okryński 1800–1869, szlachcic kresowy, ur. w Machnówce na Ukrainie, plenipotent Ksawerego Branickiego, odpowiedzialny za przebudowę wnętrz zamkowych (A. Ryszkiewicz, op.cit., s. 11).

³⁶ Marie-Christine de Unrug, córka Józefa i Zofii Unrugów (zob. wyżej).

³⁵ Wiktor Okryński 1800–1869, noble des confins est, né à Machnówka en Ukraine, plénipotentiaire de Xavier Branicki, a fait modifier les intérieurs du château (A. Ryszkiewicz, op. cit., p. 11).

³⁶ Marie-Christine de Unrug, fille de Józef et Zofia Unrug (voir supra).

33) COMTESSE JANOS ESTERHAZY/ NÉE ELISABETH TARNOWSKA/
19-11-1875 – 27-2-1956/ LOUISE ESTERHAZY³⁷/ LEUR FILLE/ 7-5-1899 –
30-3-1966

³⁷ Janos hr. Esterhazy, urodzony 6 XII 1864 w Pressburgu (ob. Bratysława), zmarł w Ujlak, 8 I 1898 r. w Krakowie wziął ślub z Elżbietą hr. Tarnowską, córką hr. Stanisława i Róży hr. Branickiej. Poza córką Luizą pochowaną w Montrésor mieli jeszcze dwoje dzieci: hr. Janosa i hr. Marię Zofię, żonę Franciszka hr. Mycielskiego.

³⁷ Le comte Janos Esterhazy né le 6 XII 1864 à Pressbourg (actuellement Bratislava), décédé à Ujlak, le 8 I 1898 il épouse à Cracovie la comtesse Elżbieta Tarnowska, fille du comte Stanisław et la comtesse Róża Branicka. Outre Luiza enterrée à Montrésor, ils avaient encore deux enfants: le comte Janosa et la comtesse Maria Zofia, épouse du comte Franciszek Mycielski.

34) COMTESSE MARTHE KRASIŃSKA/ NÉE PUSTOWSKA³⁸ [sic]/ 1859 + 1943/ COMTESSE ISABELLE KRASIŃSKA/ NÉE POTOCKA³⁹/ 1893 + 1962/ COMTE FRANÇOIS KRASIŃSKI⁴⁰/ 1887 + 1973

[z tyłu nagrobka: / derrière le tombeau:]

CONCESSION A PERPETUITÉ

³⁸ Marta z Pusłowskich Krasieńska (1859–1943), córka Wandalina i Jadwigi z Jezierskich, druga żona Kazimierza Krasieńskiego ze Starej Wsi na Podlasiu, mieli dwóch synów Michała (1883–1939) i Franciszka (tu podano jako ur. 1885, w inskrypcji na nagrobku daty 1887–1973). Krasieńska była właścicielką Królikarni, gdzie przez prawie 40 lat aktywnie prowadziła salon polityczno-kulturalny, sama malowała i pisała, jej obrazy pejzaże i portrety spłonęły w Królikarni w 1939 r. Pod pseudonimem Monkung wydała tom nowel oraz powieść *Wolny ptak*. W 1939 r. wyjechała do Francji, zmarła u syna w Nicei, A. Biernacki, *Krasieńska z Pusłowskich Marta*, w: PSB, t. XV, Wrocław 1970, s. 159. Ich syn hr. Franciszek był mężem Izabelli Potockiej z Krzeszowic (córki Andrzeja i Krystyny hr. Tyszkiewicz).

³⁹ Izabela z Potockich z Krzeszowic (1893–1962), córka Andrzeja i Krystyny hr. Tyszkiewicz, żona Franciszka Krasieńskiego.

⁴⁰ Franciszek Krasieński (1887–1973), w biografii jego matki, jako datę ur. podano rok 1885, syn Kazimierza Krasieńskiego i Marty z Pusłowskich, por. wyżej.

³⁸ Marta Krasieńska née Pusłowska (1859–1943), fille de Wandalin et Jadwiga née Jezierska, deuxième épouse de Kazimierz Krasieński de Stara Wieś en Podlasie. Ils avaient deux fils Michał (1883–1939) et Franciszek (née en 1885, l'inscription sur le tombeau porte les dates 1887–1973). Propriétaire du domaine Królikarnia à Varsovie, où pendant près de 40 ans elle tint un salon politique et culturel, elle fit elle-même de la peinture et écrivit; ses tableaux, des paysages et portraits, furent détruits lors de l'incendie à Królikarnia en 1939. Sous le pseudonyme de Monkung elle publia un volume de nouvelles et un roman intitulé *Wolny ptak*, en 1939, elle part pour la France, elle mourut chez son fils à Nice, A. Biernacki, *Krasieńska z Pusłowskich Marta*, in: PSB, vol. XV, Wrocław 1970, p. 159. Leur fils, le comte Franciszek époux de Izabela Potocka de Krzeszowice (fille de Andrzej et de la comtesse Krystyna Tyszkiewicz).

³⁹ Izabela née Potocka de Krzeszowice (1893–1962), fille de Andrzej et de la comtesse Krystyna Tyszkiewicz, épouse de Franciszek Krasieński.

⁴⁰ Franciszek Krasieński (1887–1973), suivant la biographie de sa mère, il est né en 1885, fils de Kazimierz Krasieński et de Marta née Pusłowska, voir supra.

35) COMTESSE ROSE TYSZKIEWICZ/ NÉE BRANICKA⁴¹ 1883 + 1953/
Comte BENOIT TYSZKIEWICZ⁴²/ 1875-1948

36) BOŻE/ ZBAW POLSKĘ/ S.P. NIEROZŁĄCZNI
BRACIA/ ALIK I KOCIO/ UR. 16.XI.1932. WE
LWOWIE – UR. 12.IX.1934 W SARNAKACH/
KRZECZUNOWICZ/ TRAGICZNIE ZMARLI
13.VIII.1944. W AIX-LES-BAINS/ „DOZWÓLCIE
DZIATKOM PRZYJŚĆ DO MNIE”/ [na płycie:] ICI
REPOSENT/ LES DEUX PETITS POLONAIS/ DÉ-
CÉDÉS TRAGIQUEMENT LE 13.VIII.1944/ BO-
ŻE/ PRZYJM ICH/ W OFIERZE/ ZA POLSKE/
UMECZONA/ SEINGNEUR ACCEPTEZ LES/ EN

⁴¹ Róża hr. Branicka, urodzona 1 IX 1881 r. w Paryżu lub jak wg nagrobka w 1883 r., córka hr. Władysława i Julii Potockiej, żona Benedykta Jana hr. Tyszkiewicza (1875–1948).
⁴² Benedykt Jan hr. Tyszkiewicz (1875 – 18 II 1948), syn Benedykta Henryka i Clary Bancroft, właściciel dóbr Czerwony Dwór na Litwie, odziedziczonych po ojcu.

⁴¹ La comtesse Róża Branicka, née le 1 IX 1881 à Paris ou en 1883 (l'année sur le tombeau), fille du comte Władysław et Julia Potocka, épouse du comte Benedykt Jan Tyszkiewicz (1875–1948).

⁴² Le comte Benedykt Jan Tyszkiewicz (1875 – 18 II 1948), fils de Benedykt Henryk et Clara Bancroft, propriétaire du domaine Czerwony Dwór en Lituanie qu'il hérite de son père.

SACRIFICE/ POUR LA POLOGNE/ MEURTRIE/ „LASISSES VENIR A MOI LES PETITS ENFANS”

S.+P. NIEPOCIESZENI RODZICE/ ALEXANDER KRZECZUNOWICZ⁴³/ KAWALER ORDERU VIRTUTI MILITARI/ UR 23•7•1896 + 22•5•1980/ IDALIA Z DOWGIATTOW⁴⁴ (sic)/ KRZECZUNOWICZ/ UR. 17.11.1906 + 13.3.1996 [kamieniarz: / tailleur de pierre:] Mord

⁴³ Aleksander Jan Krzeczunowicz (1896–1980), kawaler orderu Virtuti Militari, porucznik 8. pułku ułanów, brał udział w wojnie z bolszewikami w 1920 r., otrzymał VMV kl. Był synem Aleksandra (1863–1922), polityka galicyjskiego i Felicji Tustanowskiej. W PSB nie ma jego biogramu, por. biogram ojca J. Zdrada, *Krzeczunowicz Aleksander (1863–1922)*, w: PSB, t. XV, Wrocław 1970, s. 510–511. Ożeniony z Idalią Jawnut-Dowgiałło. Jego brat Kornel opisujący dzieje rodziny niewiele o nim wspomina (K. Krzeczunowicz, *Historia jednego rodu*, Londyn 1973, tab. I, zob. *Ułani ks. Józefa 1784–1945*, Londyn 1960). Lepiej jest rozpoznana działalność jego brata stryjecznego Leona Krzeczunowicza świetnego jeźdźca, uczestnika konkursów hipicznych, twórcy organizacji paramilitarnej „Uprawa-Tarcza”, od 1940 r. był administratorem dóbr Stanisława Reya z Przeclawia w Sieciechowicach, aresztowany przez gestapo, zamordowany 19 III 1945 r. w obozie Dora, zob. M. Rudziński, „Uprawa” vel „Tarcza”, w: *Dziedzictwo. Ziemianie polscy i udział w życiu narodu*, Kraków 1995, s. 259–279; M. Żółtowski, *Leon Krzeczunowicz*, w: *Ziemianie Polscy XX wieku*, Warszawa 1992, s. 90–92; idem, „Tarcza Rolanda”, Warszawa 1987, II wyd. popr. Kraków 1989.

⁴⁴ Idalia z Dowgiałłów Krzeczunowicz, córka Dominika (1867–1931) i Anny hr. Chodkiewicz (1870–1940), jej babką była Idalia z Potockich (żona Stanisława Dowgiałły), przez którą blisko skoligacona z Branickimi.

⁴³ Aleksander Jan Krzeczunowicz (1896–1980), chevalier de l'ordre Virtuti Militari, lieutenant du 8e régiment de uhlans, combattit pendant la guerre de 1920 contre les bolcheviks, décoré de la médaille VM de 5e classe (V Kawalerowie Orderu Virtuti Militarii, Legiony – lata 1918–1920. Fils de Aleksander (1863–1922) homme politique de Galicie et Felicja Tustanowska. Sa biographie n'est pas incluse dans PSB, cf. la biographie de son père J. Zdrada, *Krzeczunowicz Aleksander (1863–1922)*, in: PSB, vol. XV, Wrocław 1970, p. 510–511. Epoux de Idalia Jawnut-Dowgiałło. Son frère Kornel, auteur de l'histoire de la famille, ne fait que peu mention de lui (K. Krzeczunowicz, *Historia jednego rodu*, Londyn 1973, tab. I, voir: *Ułani ks. Józefa 1784–1945*, Londyn 1960). Mieux sont connues les activités de son cousin german Leon Krzeczunowicz excellent cavalier qui a participé à de nombreux concours hipiques, fondateur de l'organisation paramilitaire „Uprawa-Tarcza”, depuis 1940 il a été administrateur des biens de Stanisław Rey de Przeclaw à Sieciechowice, arrêté par la gestapo, tué le 19 III 1945 au camp de Dora, voir: M. Rudziński, „Uprawa” vel „Tarcza”, in: *Dziedzictwo. Ziemianie polscy i udział w życiu narodu*, Kraków 1995, p. 259–279; M. Żółtowski, *Leon Krzeczunowicz*, in: *Ziemianie Polscy XX wieku*, Warszawa 1992, p. 90–92; idem, «Tarcza Rolanda», Warszawa 1987, II wyd. popr. Kraków 1989.

⁴⁴ Idalia Krzeczunowicz née Dowgiałło, fille de Dominik (1867–1931) et de Anna comtesse Chodkiewicz (1870–1940), par sa grand-mère Idalia née Potocka (épouse de Stanisław Dowgiałło), apparentée à la famille Branicki.

37) WŁODZIMIERZ/ ZEROMSKI⁴⁵/ 1877 + 1955
[druga tabliczka: / deuxième plaque:] PRINCESSE ELISABETH RADZI-
WILL⁴⁶/ 1° COMTESSE ALFRED TYSZKIEWICZ/ 2° MADAME WLA-
DIMIR ZEROMSKA/ 1894–1986

⁴⁵ Włodzimierz Żeromski ur. 16 II 1877, zm. w Verneuil 20 IX 1955 r., adwokat, mąż Elżbiety ks. Radziwiłłówny.

⁴⁶ Elżbieta ks. Radziwiłłówna (1894–1986), córka ks. Jerzego Fryderyka (1860–1914) XV ordynata nieświeskiego i XIII ordynata kleckiego i Marii Róży hr. Branickich, wnuczka Władysława hr. Branickiego i Marii ks. Sapieżanki, żona Alfreda hr. Tyszkiewicza, a następnie Włodzimierza Żeromskiego.

⁴⁵ Włodzimierz Żeromski né le 16 II 1877, décédé à Verneuil le 20 IX 1955 r., avocat, époux de la princesse Elżbieta Radziwiłł

⁴⁶ La princesse Elżbieta Radziwiłł (1894–1986), fille du prince Jerzy Fryderyk (1860–1914) XVe majorataire de Nieśwież et XIIIe majorataire de Kleck et de la comtesse Maria Róża Branicka, petite-fille du comte Władysław Branicki et de la princesse Maria Sapieha, épouse 1° du comte Alfred Tyszkiewicz et 2° de Włodzimierz Żeromski.

38) CLÉMENTINE POTOCKA⁴⁷/ CESSE TYSZKIEWICZ/ 1858 + 1921/
ALFRED/ TYSZKIEWICZ⁴⁸/ 1882 + 16 V. 1930

39) ANTONI CHORYŃSKI⁴⁹/ PAWEŁ DZIEDUSZYCKI/ JEZU UFAM
TOBIE

⁴⁷ Klementyna Potocka, zmarła 7 VI 1921 r. w Paryżu, żona Jana Antoniego hr. Tyszkiewicza, córka Alfreda (1817–1899), ordynata na Łańcucie i Marii ks. Sanguszek. Jej siostra Julia była żoną Władysława hr. Branickiego, a bratem Józef (zob. wyżej).

⁴⁸ Alfred Tyszkiewicz (ur. 3 X 1882, zm. Verneuil 16 V 1930) V ordynat birżański, syn Klementyny Potockiej i Jana Antoniego hr. Tyszkiewicza (1851–1901), mąż Elżbiety ks. Radziwiłłówny (zob. wyżej), zob. T. Zielińska, op. cit., s. 442.

⁴⁹ Antoni Choryński (ur. w Koczanowie 7 VI 1913, zm. 31 XII 1977), drugi mąż hr. Jadwigi Rey, córki hr. Stanisława i hr. Jadwigi Branickiej.

⁴⁷ Klementyna Potocka, décédée le 7 VI 1921 à Paris, épouse du comte Jan Antoni Tyszkiewicz, fille d'Alfred (1817–1899), majorataire de Łańcut et de la princesse Maria Sanguszek. Soeur Julia, épouse du comte Władysława Branicki, frère Józef (voir supra).

⁴⁸ Alfred Tyszkiewicz (né le 3 X 1882, décédé à Verneuil le 16 V 1930) V^e majorataire de Birze, fils de Klementyna Potocka et du comte Jan Antoni Tyszkiewicz (1851–1901), époux de la princesse Elżbieta Radziwiłł (voir supra), voir: T. Zielińska, op. cit., p. 442.

⁴⁹ Antoni Choryński (né à Koszanowno le 7 VI 1913, décédé le 31 XII 1977), deuxième époux de la comtesse Jadwiga Rey, fille du comte Stanisław et de la comtesse Jadwiga Branicka.

40) ICI REPOSENT/ RODOLPHE DOMARADZKI⁵⁰/ ANCIEN OFFICIER
POLONAIS EMIGRÉ LE 1830/ DÉCÉDÉ LE 18 MAI 1859/ AGÉ DE 56 ANS

[w tym samym grobie: / dans le même tombeau:]

STANISLAS TRUSZKOWSKI/ ANCIEN OFFICIER POLONAIS EMIGRÉ
DÉ 1830/ DÉCÉDÉ LE 2 NOVEMBRE 1868/ AGE DE 66 ANS/ PRIEZ
POUR EUX

41) Comte Jules Tarnowski⁵¹/ de Sucha/ 1901-1989 Comtesse Rose Tarnowska⁵²/ née Zamoyska/ 1907-1998/ +

⁵⁰ Rudolf Domaradzki ur. w Końcu na Mazowszu, ppor. 9. pułku ułanów w Powstaniu Listopadowym, brał udział w Wiośnie Ludów w 1848 r., potem administrator dóbr Ksawerego Branickiego, informacje z archiwum majątku Montrésor, A. Ryszkiewicz, *Polonica*, s. 12.

⁵¹ Juliusz Gabriel hr. Tarnowski (1901-1989), wł. dóbr Sucha odziedziczonych po matce, syn Juliusza i Anny hr. Branickiej (1876-1953), córki hr. Władysława i Julii Potockiej.

⁵² Róża z Zamoyskich (1907-1998), żona Juliusza Gabriela hr. Tarnowskiego, córka Adama Zdzisława hr. Zamoyskiego (1872-1933) i Rogniedy Steckiej.

⁵⁰ Rudolf Domaradzki né à Koniec en Mazovie, sous-lieutenant du 9e régiments de uhlans pendant l'Insurrection de Novembre, participe au Printemps des Peuples en 1848, puis administre les biens de Xavier Branicki, informations provenant des archives de Montrésor, A. Ryszkiewicz, *Polonica*, p. 12.

⁵¹ Le comte Juliusz Gabriel Tarnowski (1901-1989), propriétaire du domaine Sucha hérité de sa mère, fils de Juliusz et de la comtesse Anna Branicka (1876-1953), fille du comte Władysław et Julia Potocka.

⁵² Róża née Zamoyska (1907-1998), épouse du comte Juliusz Gabriel Tarnowski, fille du comte Adam Zdzisław Zamoyski (1872-1933) et de Rognieda Stecka.

42) COMTESSE ANNA POTOCKA/ NÉE CZETWERTYŃSKA⁵³/
6•XII•1902 – 26•X•1987

43) Ś.+P./ Dr Bolesław Markowski⁵⁴/ Komandor ppor. polskiej marynarki wojennej/ ur. 3 VII 1908 w Jachnowcach zm. 20 II 1990 w Londynie/ Cześć Jego pamięci

⁵³ Anna ks. Czetwertyńska (1902–1987), córka ks. Seweryna, właściciela dóbr Suchowola, współwłaściciela Hotelu Europejskiego w Warszawie, parlamentarzysty, więźnia obozów koncentracyjnych w czasie wojny, zmarłego w Szkocji oraz Zofii hr. Przeździeckiej. Żona Romana hr. Potockiego, matka Marii hr. Rey, żony Stanisława (zm. 1999, zob. poz. 4), o swojej matce szeroko H. Mauberg, op. cit. W tym grobie pochowany także Jerzy Gromnicki (1930–1997), mąż Elżbiety Potockiej, córki Anny Potockiej z Czetwertyńskich.

⁵⁴ Bolesław Markowski (1908–1990), mąż Róży hr. Tyszkiewicz (ur. 1923), lekarz komandor-podporucznik marynarki wojennej, zob. Jan Busiakiewicz, *Pożegnanie Bolka Markowskiego*, „Nasze Sygnały. Pismo Stowarzyszenia Marynarki Wojennej”, nr 166 (1990), s. 1–2.

⁵³ La princesse Anna Czetwertyńska (1902–1987), fille du prince Seweryn, propriétaire du domaine Suchowola, copropriétaire de l'Hotel Europejski à Varsovie, membre du parlement, prisonnier des camps de concentration pendant la guerre, décédé en Ecosse, et de la comtesse Zofia Przeździecka. Epouse du comte Roman Potocki, mère de la comtesse Maria Rey, épouse de Stanisław (mort en 1999, voir la position 4), détails biographiques sur sa mère H. Mauberg, op. cit. Dans le même tombeau Jerzy Gromnicki (1930–1997), epoux de Elżbieta née Potocka, la fille de Anna Potocka née Czetwertyńska

⁵⁴ Bolesław Markowski (1908–1990), epoux de la comtesse Róża Tyszkiewicz (née en 1923), médecin, capitaine de frégate de la marine de guerre, voir: Jan Busiakiewicz, *Pożegnanie Bolka Markowskiego*, „Nasze Sygnały. Pismo Stowarzyszenia Marynarki Wojennej”, nr 166 (1990), p. 1–2.

44) MIECZYŚŁAW/ JOSZT DE DULMEN⁵⁵/ 1917–198945) S.A.S. JULIETTE LUBOMIRSKA⁵⁶ 6.02.1890–28.11.1988

⁵⁵ Mieczysław Joszt de Dulmen (ur. 4 VI 1917 r., zm. 11 II 1989). Wg przesłanego przed laty przemówienia, śp. rotmistrza Ryszarda Dembińskiego, wygłoszonego podczas pogrzebu pochodzącego z Drohobycza Mieczysława Joszta de Dulmena (luty 1989 r.) wiemy, że był on uczestnikiem kampanii wrześniowej, a następnie walczył we Francji i z Dywizją Strzelców Pieszych został internowany w Szwajcarii, gdzie ukończył kurs podchorążych, a także studia wyższe, a po wojnie uzyskał we Fryburgu stopień doktora nauk ekonomicznych. Następnie osiadł na stałe we Francji. Brał udział w życiu społeczno-politycznym Polaków, był m.in. prezesem Koła Paryż Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, Delegatem Rządu na Obczyźnie i wielu innych instytucji.

⁵⁶ Maria Julia (Julietta) Rembielińska, urodzona w Krośniewicach, zmarła w Lailly-en-Val, córka Konstantego i Teresy hr. Wiśniewskiej, wnuczka Pelagii hr. Zamoyskiej drugiej żony Franciszka Ksawerego hr. Branickiego. Żona Jerzego Stanisława ks. Lubomirskiego (1896–1943), syna ks. Zdzisława (regenta i prezydenta m.st. Warszawy) i Marii hr. Branickiej.

⁵⁵ Mieczysław Joszt de Dulmen (né en 4 VI 1917, décédé le 11 II 1989). D'après l'allocution prononcée il y a des années par le capitaine de cavalerie Ryszard Dembiński à l'enterrement de Mieczysław Joszt de Dulmen (février 1989), originaire de Drohobycz; nous savons qu'il a combattu pendant la campagne de septembre 1939, puis en France et qu'il a été interné en Suisse avec la 2e Division de Chasseurs à Pieds, où il a terminé l'école des aspirants, et aussi l'école supérieure, après la guerre, il obtient à Fribourg le titre de docteur en sciences économiques. Il s'installe ensuite à demeure en France où il participe à la vie associative et politique des Polonais, il a été entre autres président du Groupe Paris de l'Association des Combattants Polonais, Délégué du Gouvernement en Exil et de beaucoup d'autres institutions.

⁵⁶ Maria Julia (Julietta) Rembielińska, née à Krośniewice, décédée à Lailly-en-Val, fille de Konstanty et la comtesse Teresa Wiśniewska, petite-fille de la comtesse Pelagia Zamoyska, deuxième femme du comte Franciszek Ksawery Branicki. Epouse du prince Jerzy Stanisław Lubomirski (1896–1943), fils du prince Zdzisław (régent et président de la ville de Varsovie) et de la comtesse Maria Branicka.

46) S.†P./ GABRYELA Z TARNOWSKICH/ W. (sic) POTOCKA⁵⁷/ UR.
 KOŃSKIE 8 XI 1903/ ZM. 6 I 2000
 WŁADYSŁAW POTOCKI⁵⁸/ UR. CHRZĄSTÓW 14 X 1903/ ZM. 21 XII
 1973/ LEŻY W U.S.A./ R.I.P

⁵⁷ Gabriela hr. Tarnowska (1903–2000), córka hr. Juliusza (z Suchej) i Anny Branickiej (córki hr. Władysława i Julii Potockiej) żona Władysława Potockiego (zob. niżej).

⁵⁸ Władysław Potocki (1903–1973), syn Henryka (zob. poz. 3) pochowanego w kaplicy i Julii hr. Branickiej. Mąż Gabrieli hr. Tarnowskiej. Właściciel dóbr Piotrkowice Małe, a także pracownik Ministerstwa Przemysłu i Handlu, makler, zarówno przed jak i po wojnie. W czasie okupacji przebywał we Francji gdzie brał udział w ruchu oporu za co kilkakrotnie odznaczony. Po wojnie pracował w Maroku, Meksyku i USA gdzie zmarł. Córka Władysława i Gabrieli – Maria wyszła za mąż za Horacego barona Unruga, syn Józefa i Zofii tu pochowanych.

⁵⁷ La comtesse Gabriela Tarnowska (1903–2000), fille du comte Juliusz (de Sucha) et Anna Branicka (fille du comte Władysław et Julia Potocka) épouse de Władysław Potocki (voir infra).

⁵⁸ Władysław Potocki (1903–1973), fils de Henryk (voir la position 3) enterré dans la chapelle et de la comtesse Julia Branicka. Epoux de la comtesse Gabriela Tarnowska. Propriétaire du domaine Piotrkowice Małe, et employé au Ministère de l'Industrie et du Commerce, courtier avant et après la guerre. Pendant l'occupation, en France où il combat dans la Résistance, ce qui lui vaut de nombreuses décorations. Après la guerre, il travaille au Maroc, au Mexique et aux Etats-Unis, où il meurt. Sa fille Maria a épousé le baron Horacy Unrug, fils de Józef et Zofia enterré en ce lieu.

Archiwum hrabiów Rey w Montrésor
Dokumenty dotyczące cmentarza w Montrésor

Archives des comtes Rey à Montrésor
Documents relatifs au cimetière à Montrésor

Pudło: Monsieur le Comte

Teczka: Chapelle du Cimetière de Montrésor 1863

Regestr wybranych dokumentów, a także innych źródeł opisowych odnoszących się do cmentarza sporządzony we wrześniu 1985 roku przez Sławomira Górzyńskiego i Piotra Ugniewskiego.

- 1) Akt koncesji wieczystej grobu Elizabeth Esterhazy: 1 IV 1954 roku.
- 2) Akt koncesji wieczystej dla hrabiego Tyszkiewicza z 18 V 1926 roku.
- 3) Dokumenty odnoszące się do renowacji kaplicy grobowej; rachunki i plany — 1909 rok.
- 4) Rysunek nagrobka barona Claer (!) pochowanego w kaplicy.
- 5) Rachunki budowy kaplicy w roku 1863 przez architektów: Vion, Oudet i Moreau
- 6) Pokwitowanie dla Kochańskiego za budowę kaplicy (rozliczenia z architektami) 1863–1864.
- 7) Dokumenty renowacji kaplicy na cmentarzu — rok 1898. Architekt Busaur, rachunki i rysunki odnoszące się do kopuły kaplicy.
- 8) Rysunki i inne dokumenty odnoszące się do krzyża znajdującego się na cmentarzu, plany tablicy poświęconej dzieciom Montrésor, które zginęły podczas wojny 1914–1918. Wymieniony jest między innymi Konstanty hrabia Branicki, + 1919 oficer armii polskiej.
- 9) Rachunki odnoszące się do pogrzebu Jana hrabiego Sierakowskiego. Jest między innymi projekt inskrypcji: Jean Sierakowski/ fils d'Adam et de Marie nee Potocka/ * 31/X 1882 + 9/IV 1920/ Requiem aeternam dona ei Domine; a także tekst polski: +/ Jan Sierakowski/ syn Adama i Maryi z Potockich/ * 31/X 1882 + 9/IV 1920/ Wieczny odpoczynek racz mu Dać Panie. Nagrobek wystawiono w 1924 roku.
- 10) Rachunki odnoszące się do renowacji kaplicy w 1928 roku.
- 11) Historia cmentarza (maszynopis kilka egzemplarzy — kopie): założony na gruntach darowanych gminie Montrésor przez Ksawerego hrabiego Branickiego w 1863 roku, z prawem wystawienia kaplicy, informacje o nabywaniu działek pod groby od gminy Montrésor przez rodziny polskie — szczególnie hr. Potockich. W 1898 i 1909 renowacja kaplicy, ostatnia została opłacona w połowie przez rodzinę hr. Branickich, a w połowie przez Mikołaja hr. Potockiego.
- 12) Maszynopis umowy o wspólnym użytkowaniu kaplicy przez rodzinę hr. Branickich i Potockich.

Pudło: Monsieur le ComteTeczka: décès de M. le Comte Xavier Branicki (18–6–26)

Korespondencja dotycząca wystawienia nagrobka Ksaweremu hr. Branickiemu przez firmę G. Rousseau z Tours. Lista osób zaproszonych na pogrzeb. Nekrolog.

Wybrana literatura Indications bibliographiques

Archive de la Légion d'Honneur, M. Le comte Branicki, Tour 1875.

B. Bokszczanin, *10 lat pracy Stalej Konferencji Muzeów, Bibliotek i Archiwów na Zachodzie: wydarzenia, zebrania, referaty*, w: *Muzea, Biblioteki i Archiwa Polskie na Zachodzie*. Praca zbiorowa, Londyn 1991.

K. Branicki, *Muzeum w zamku Montrésor w: Muzea, Biblioteki, Archiwa...* 1991, s. 53–58.

S. Górczyński, *Rey Stanisław*, w: *Ziemianie polscy XX wieku*, Warszawa 1992, s. 129–130.

A. Lewak, *Branicki Ksawery*, *Polski słownik biograficzny (PSB)*, t. II, Kraków 1936, s. 408–409.

H. Mauberg, *Pewna historia. Czy Alfred Potocki uratował czy zdradził Zamek w Łańcucie*, Warszawa 2001.

P. Mrozowski, *Jean III Sobieski: „Veni, vidi, Christus vincit”*, w: *Sobieski – Rois de Pologne (1629–1696). Vaneau – Sculpteur (1653–1694). Un monument au Puy*, Le Puy-en-Velay 2002.

J. Odrowąż-Pieniążek, *Pamiętki polskie na zamku Montrésor*, „Stolica” 1965 nr 15/16, s. 14–15.

A. z Reyów Konstantowa Potocka, K. Potocki, *Montrésor moimi oczami*, Montrésor 1998.

A. Ryszkiewicz, *Polonica na zamku w Montrésor*, Poznań 1975, Monografie Muzeum Narodowego w Poznaniu, t. XIII.

Idem, *Ksawery Branicki i polonica na zamku w Montrésor*, w: *Kolekcjonerzy i miłośnicy*, Warszawa 1981, s. 102–196.

T. Zielińska, *Poczet polskich rodów arystokratycznych*, Warszawa 1997.

Strony internetowe nt. Montrésor Sites Internet sur Montrésor

<http://www.tourisme.fr/office-de-tourisme/montresor.htm>

<http://www.tourisme.fr/office-de-tourisme/montresor.htm> (10.08.2008)

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Montr%C3%A9sor>
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Montr%C3%A9sor> (10.08.2008)

<http://www3.uj.edu.pl/alma/07/46.html>
<http://www3.uj.edu.pl/alma/07/46.html> (10.08.2008).

http://www.reporter.edu.pl/projekt_montresor/montresor_moimi_oczami
http://www.reporter.edu.pl/projekt_montresor/montresor_moimi_oczami (10.08.2008)

<http://turystyka.gazeta.pl/Turystyka/1,82269,1475689.html>
<http://turystyka.gazeta.pl/Turystyka/1,82269,1475689.html> (10.08.2008)

Drzewo genealogiczne potomków Franciszka Ksawerego Branickiego
L'arbre genealogique les descendants de Franciszek Ksawery Branicki

Pominięto tytuły arystokratyczne rodzin spokrewnionych, podano tylko najważniejsze fakty genealogiczne, w nawiasach nazwę herbu. Pominięto najmłodsze pokolenia.

Franciszek Ksawery Branicki (h. Korczak), * ok. 1730, Warszawa, † 1819.

żona (oo: 1781): **Aleksandra Engelhardt**, * ok. 1754, Warszawa, † 15 VIII 1838, *dzieci:*

- **Aleksander Branicki**, * ok. 1781, † ok. 1798.
- **Władysław Grzegorz Branicki**, * 25 II 1783, Warszawa, † 1843
żona (oo: 1813): **Róża Potocka (h. Pilawa)**, * 1780, Tulczyn,
† 20 XII 1862, Paryż, □ - Krzeszowice, *dzieci:*
- **Ksawery Franciszek Branicki**, * 28 X 1816, Warszawa, † 22 XI 1879,
Siout, Egipt, □ 7 V 1880, MONTRESOR, wł. d. MONTRESOR.
żona (oo: 19 III 1873): **Pelagia Zamoyska (h. Jelita)**, * 17 IX 1830,
Klemensów, † 2 XII 1894.
- **Aleksander Branicki**, * 1817, † 20 X 1877, Nicea, cenotaf
w MONTRESOR.
żona (oo: ok. 1846): **Nina Hołyńska (h. Klamry)**, * 1824,
† 28 III 1907, Sucha, *dzieci:*
- **Władysław Michał Pius Branicki**, * 1848, Białacerkiew,
† 12 IV 1914, Nicea, □ - Sucha, wł. d. Sucha, Ślemień,
Stawiszczce.
żona (oo: 6 VI 1872, Wiedeń): **Julia Potocka (h. Pilawa)**,
* 1854, Łańcut, † 8 X 1921, *dzieci:*
- **Maria Branicka**, * 10 X 1873, Stawiszczce, † 12 VII 1934,
Warszawa, □ - Belsk.
Mąż (oo: 6 IX 1893, Warszawa): **Zdzisław Lubomirski**
(h. Śreniawa), * 4 IV 1865, Niżnij Nowogród,
† 31 VII 1943, Mała Wieś, *dzieci:*
- **Julia Lubomirska**, * 2 VII 1894, Warszawa,
† 12 XII 1988.
Mąż (oo: 31 X 1922, Mała Wieś): **Tadeusz Leon**
Morawski (h. Nałęcz), * 13 VI 1893, Jurków,
† 22 XI 1974, Warszawa, *dzieci:*
- **Klementyna Morawska**, * 2 IX 1923.
- **Stanisław Morawski**, * 14 II 1925, Warszawa,
† 1971, Warszawa.
- **Zdzisław Morawski**, * 11 I 1927.
żona: **Joanna Romana Kurcewska**, * 1926.
- **Kazimierz Bazyli Morawski**, * 6 VI 1929, Mała
Wieś
żona (oo: 1951): **Konstancja Rostworowski**
(h. Nałęcz), * 1924.

- **Maria Morawska**, * 18 III 1933.
Mąż (oo: 22 II 1954, Warszawa):
Jan Sokolnicki (h. Nowina) * 15 X 1922, zm.
5 IV 1989 Wrocław.
- **Jerzy Stanisław Lubomirski**, * 9 XI 1896, Mała Wieś,
✠ 21 V 1943, Otwock.
żona: **Maria Julieta Rembieleńska (Lubicz)**,
* 6 II 1890, Krośniewice, ✠ 28 XI 1988, Lailly-en-
Val, □ - MONTRESOR.
- **Dorota Lubomirska**, * 24 II 1904, ✠ 5 I 1930,
Warszawa.
- **Anna Branicka**, * 24 VIII 1876, Stawiszczce, ✠ 6 I 1953,
Paryż, □ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 14 IX 1897, Warszawa): **Juliusz Tarnowski (h.
Leliwa)**, * 4 IV 1864, Wysocko, ✠ 31 X 1917, Końskie
Wielkie, wł. d. Sucha, *dzieci*:
 - **Juliusz Gabriel Tarnowski**, * 1901, ✠ 1989,
□ MONTRESOR, wł. d. Sucha.
żona: **Róża Zamoyska (h. Jelita)**, * 1907, ✠ 1989,
□ - MONTRESOR.
 - **Gabriela Tarnowska**, * 18 XI 1903, Końskie,
✠ 6 I 2000, MONTRESOR, □ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 15 IX 1930, Końskie): **Władysław
Kalikst Potocki (h. Pilawa)**, * 14 X 1903,
Chrzęstów, ✠ 21 XII 1973, Waszyngton (cenotaf
MONTRESOR), *dzieci*:
 - **Julia Anna Maria Potocka**, * 11 VI 1931,
Kraków.
 - **Anna Maria Gabriela Potocka**, * 11 XII 1934,
Warszawa.
Mąż (oo: 2 IV 1956, Agadir, Maroko):
Horacy Franciszek Unrug (h.wł.),
* 23 VII 1930, Gdańsk, syn adm. Józefa
i Zofii Unrugów □ w MONTRESOR.
 - **Paweł Potocki**, * 29 IX 1937, Gdańsk.
żona (oo: 16 IX 1939, Szwajcaria): **Veronika
Agopian**.
- **Julia Branicka**, * 14 II 1879, Warszawa, ✠ 11 VI 1929, St.
Cloud k. Paryża.
Mąż (oo: 9 IX 1897, Warszawa): **Henryk Stefan Adam
Potocki (h. Pilawa)**, * 20 III 1868, Warszawa,
✠ 29 III 1958, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, wł.
Chrzęstowa, *dzieci*:

- **Anna Julia Potocka**, * 12 VIII 1898, Warszawa, † 4 X 1982, Kraków.
Mąż (oo: 27 VI 1922, Chrzęstów): **Paweł Źółtowski (h. Ogończyk)**, * 24 XII 1889, Niechanowo k. Gniezna, † 25 VIII 1985, Kraków, *dzieci*:
 - **Julia Maria Anna Źółtowska**, * 26 VII 1923, Warszawa.
Mąż (oo: 9 VI 1945, Kraków): **Wacław Hilary Józef Bniński (h. Łódzia)**, * 24 III 1923, Kraków, † 24 I 1998, Boca Raton, USA.
 - **Maria Zofia Teresa Źółtowska**, * 13 IV 1928, Poznań.
Mąż (oo: 25 VIII 1952, MONTRESOR): **Artur Aleksander Potocki (h. Pilawa)**, * 12 XII 1928, Kraków, † 18 I 2006, Antibes.
 - **Elżbieta Nicol Źółtowska**, * 5 XII 1935, Warszawa.
Mąż (oo: 6 VII 1957, Kraków): **Maciej Jan Krzysztof Wężyk (h. Wąż)**, * 1926.
- **Paweł Potocki**, * 4 VII 1900, Chrzęstów, † 8 VI 1945, Kraków.
- **Władysław Kalikst Potocki**, * 14 X 1903, Chrzęstów, † 21 XII 1973, Waszyngton.
żona (oo: 15 IX 1930, Końskie): **Gabriela Tarnowska (h. Leliwa)**, * 18 XI 1903, Końskie, † 6 I 2000, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, *dzieci*:
 - **Julia Anna Maria Potocka**, * 11 VI 1931, Kraków, *zobacz wyżej*.
 - **Anna Maria Gabriela Potocka**, * 11 XII 1934, Warszawa, *zobacz wyżej*.
 - **Paweł Potocki**, * 29 IX 1937, Gdańsk, *zobacz wyżej*.
- **Stefan Potocki**, * 30 X 1912, Chrzęstów, † 2 VI 1981, Seran, Orlean, □ - MONTRESOR.
- **Róża Branicka**, * między 1 IX 1881 i 1883, Paryż, † 1953, Paryż, □ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 23 VI 1903, Warszawa): **Benedykt Jan Tyszkiewicz (h. Leliwa)**, * 1875, Paryż, † 18 II 1948, Paryż, □ - MONTRESOR, *dzieci*:
 - **Benedykt Władysław Tyszkiewicz**, * 2 VIII 1904, Landwarów, † 6 II 1956, Warszawa.
- **Aleksander Branicki**.

- **Elżbieta Branicka**, * 1820, Warszawa, † 1876.
Mąż (oo: 26 VII 1843, Drezno): **Zygmunt Krasieński (h. Ślepowron)**,
* 19 II 1812, Paryż, † 23 II 1859, poeta, wł. d. ziemskich, *dzieci*:
- **Władysław Krasieński**, * 27 IX 1844, Warszawa, † 6 II 1873,
Menton, Alpes-Maritimes, Francja.
żona (oo: 1868, Krzeszowice): **Róża Potocka (h. Pilawa)**,
* 7 I 1848, Kraków, † 21 VIII 1937, *dzieci*:
- **Adam Krasieński**, * 22 XI 1870, Kraków, † 17 I 1909,
Ospedaletti, Imperia, Włochy.
żona (oo: 28 X 1897, Wiedeń): **Wanda Badeni (h. Bończa)**, * 29 VIII 1874, Lwów, † 3 XII 1950, Kraków.
- **Elżbieta Krasieńska**, * 19 II 1871, Menton, Alpes-Maritimes,
Francja, † 21 V 1906, Wiedeń.
Mąż: **Jan Tyszkiewicz (h. Leliwa)**, * 1867, Waka,
† 18 XII 1903, *dzieci*:
- **Zofia Tyszkiewicz**, * 6 V 1895 Warszawa, † 21 IV
1973 Kraków.
Mąż: **Włodzimierz Alfons Czartoryski (h. Pogoń Litewska)**, * 3 XI 1895, Pełkinie, † 2 X 1975,
Kraków.
- **Jan Michał Tyszkiewicz**, * 30 V 1896, Waka,
† 30 V 1939, Międzyrzec Podlaski.
żona: **Anna Maria Radziwiłł (h. Trąby)**, *dzieci*:
 - **Elżbieta Zofia Tyszkiewicz**, * 1932.
Mąż: **Peter Abraham**.
 - **Zygmunt Jan (h. Leliwa)**, * 4 II 1934,
Warszawa.
żona: **Kerstin Ekman**.
 - **Anna Maria Tyszkiewicz**, * 1938.
Mąż: **Robin Macay Hooper**.
- **Władysław Tyszkiewicz**, * 1898, † 1940.
żona: **Róża Tarnowska (h. Leliwa)**, * 1898,
† 1961, *dzieci*:
 - **Jan Jerzy Tyszkiewicz**, * 1927.
żona: **Maria von Buxhoevden**.
 - **Artur Maria Tyszkiewicz**, * 1932.
żona: **Mary Rose Stevenson**.
- **Michał Zygmunt Tyszkiewicz**, * 25 V 1903,
Zakopane, † 21 III 1974, Monachium .
żona: **Hanka Ordonówna Pietrusińska**, * 1902,
† 1949.
żona (oo: po 1949): **Tamara Nahiczewańska**,
rozwidzeni.

- **Zofia Krasieńska**, * 15 V 1873, Ursynów (Warszawa),
† 9 IX 1891.
- **Maria Krasieńska**, * 24 VII 1850, Warszawa, † 24 VIII 1884,
Lerien (Tyrol).
Mąż (oo: 4 IV 1877, Warszawa): **Edward Raczyński (h. Nałęcz)**, * ok. 21 I 1847, Drezno, † 6 V 1926, Kraków, *dzieci*:
 - **Karol Roger Raczyński**.
żona: **Stefania Hortensja Taida Czetwertyńska (h. Pogoń Ruska)**, *dzieci*:
 - **Konstanty Edward Raczyński**, * 27 V 1906, Zawada,
† 29 XI 1924, Warszawa.
 - **Roger Zygmunt Raczyński**, * 31 XII 1909, Warszawa,
† 15 XII 1958, Londyn.
- Mąż (oo: 10 V 1860, Paryż): **Ludwik Józef Adam Krasieński**, * 1833,
Krasne, † 22 IV 1895, Warszawa.
- **Konstanty Branicki**, * 9 V 1824, † 14 VII 1884, Paryż.
żona (oo: 1847): **Jadwiga Potocka (h. Pilawa)**, * ok. 1 VIII 1827,
† 8 XII 1916, Ujłak, Słowacja, *dzieci*:
 - **Róża Maria Augusta Branicka**, * 3 VIII 1854, Warszawa,
† 23 II 1942, Rudnik.
Mąż (oo: 16 IV 1874): **Stanisław Tarnowski (h. Leliwa)**,
* 7 XI 1837, Dzików, † 31 XII 1917, *dzieci*:
 - **Elżbieta Tarnowska**, * 19 XI 1875, Kraków, † 27 II 1956,
MONTRESOR, □ - MONTRESOR.
Mąż: **Janos Esterhazy**, *dzieci*:
 - **Louise Esterhazy**, * 7 V 1899, † 30 III 1966, □ -
MONTRESOR.
 - **Janos Esterhazy**, * 14 III 1901, Ujłak, † 8 III 1957,
Mirov.
 - **Maria Zofia Esterhazy**, * 24 VI 1904, Ujłak,
† 21 I 1975, Mielec.
Mąż (oo: 1931): **Franciszek Mycielski (h. Dołęga)**, * 1899, † 1977 (dzieci)
 - **Jadwiga Tarnowska**, * 20 VI 1879, Kraków, † 22 VII 1945.
 - **Hieronim Tarnowski**, * 12 VIII 1884, Kraków,
† 31 X 1945.
żona: **Wanda Zamoyska (h. Jelita)**, * 15 IX 1892,
Kraków, † 14 XII 1965, Londyn.
 - **Ksawery Władysław Aleksander Branicki**, * 19 IV 1864, Paryż,
† 18 VI 1926, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, wł. d.
Wilanów, MONTRESOR
żona (oo: 10 II 1886): **Anna Potocka (h. Pilawa)**, * 29 IX 1863,
Krzeszowice, † 15 II 1953, MONTRESOR,
□ - MONTRESOR, *dzieci*:

- **Konstanty Adam Maria Branicki**, * 19 IX 1887, Krzeszowice, † 23 XII 1918, Warszawa, □ - Wilanów.
- **Katarzyna Maria Gabriela Zofia Jadwiga Branicka**, * 24 III 1889, † 1 V 1968, MONTRESOR, □ - MONTRESOR.
- **Jadwiga Maria Róża Branicka**, * 25 IV 1890, Krzeszowice, † 14 IV 1977, Tours, □ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 10 X 1918, Wilanów): **Stanisław Kostka Ludwik Rey (h. Oksza)**, * 3 XI 1894, Zakopane, † 23 II 1971, Johannesburg, □ - MONTRESOR (syn Stanisława i Cecylii Potockiej, □ w MONTRESOR),
dzieci:
 - **Jadwiga Maria Teresa Rey**, * 6 VII 1919, Warszawa.
Mąż (oo: 20 VIII 1949, MONTRESOR): **Seweryn Morawski (h. Nałęcz)**, * 1 I 1923, Lwów, † 4 VI 1968, Rabat (Tiquine), □ - MONTRESOR,
dzieci:
 - **Anna Maria Karolina Morawska**, * 18 III 1951, St.-Symphorien.
Mąż: **Jean Mesnet**, * 1940.
- **Cecylia Maria Inocenta Rey**, * 28 VII 1921, Sieciechowice.
Mąż (oo: 2 II 1946, Kraków): **Jerzy Szerauc**, * 27 I 1922, Wolanka k. Drohobycza, † 11 VI 1982, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, *dzieci:*
 - **Anna Szerauc**, * 10 IV 1947, MONTRESOR, † 10 IV 1947.
 - **Katarzyna Maria Szerauc**, * 14 IX 1948, St.-Symphorien.
Mąż: **Guillaume Segalen**.
 - **Zofia Gabriela Szerauc**, * 25 I 1950, St.-Symphorien.
Mąż: **Alain Willems de Laddersous**.
 - **Georges Maria Hubert Szerauc**, * 23 I 1951, St.-Symphorien.
żona (oo: 30 V 1956, Paryż): **Genevieve de Ponton d'Amecourt**.
 - **Weronika Maria Jadwiga Szerauc**, * 21 III 1955, MONTRESOR.

- **Stanisław Maria Bogdan Rey**, * 5 VIII 1923, Sieciechowice, † 24 II 1999, Tours, □ - MONTRESOR, wł. d. MONTRESOR. żona (oo: 29 VIII 1950, Montmelian): **Maria Helena Gabriela Potocka (h. Pilawa)**, * 22 X 1929, Warszawa (córka Romana i Anny Czetwertyńskiej □ w MONTRESOR, wnuczka Józefa Potockiego i Heleny Radziwiłł □ w MONTRESOR), *dzieci*:
 - **Stanisław Jan Rey**, * 5 VII 1951, St. Symphorien, † 21 XII 1975, m. Paryżem a Montresor, □ - MONTRESOR.
 - **Konstanty Hubert Marie Rey**, * 11 III 1953, St. Symphorien. żona (oo: 2 X 1976, MONTRESOR): **Klara Julia Anna Bnińska (h. Łódzia)**, * 13 VIII 1949, Vieille Toulouse, Francja. (dzieci)
 - **Karolina Helena Rey**, * 9 XI 1954, St. Symphorien. Mąż (oo: 25 VI 1977, MONTRESOR): **Michał Tadeusz Grocholski (h. Syrokomla)**, * 23 IV 1949, Londyn. (dzieci)
 - **Izabela Rey**, * 25 VII 1960, St. Symphorien. Mąż (oo: 6 XI 1982, MONTRESOR): **Jean Francois Franciszek Perry**, * 9 IV 1954, Boulogne Billancourt (dzieci)
- **Anna Maria Gabriela Rey**, * 8 VIII 1925, Wilanów. Mąż (oo: 31 V 1952, MONTRESOR): **Konstanty Jan Paweł Potocki (h. Pilawa)**, * 26 VI 1910, Ischl, † 15 XII 1988, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, *dzieci*:
 - **Jan Franciszek Stanisław Potocki**, * 29 V 1953, Johannesburg. żona (oo: 5 IX 1991, MONTRESOR): **Danuta Barbara Stadnicka (h. Śreniawa)**, * 21 XI 1963, Chojnice.
 - **Zofia Barbara Potocka**, * 9 VIII 1954, Johannesburg, † 21 VI 2001, Revelstoke, British Columbia. Mąż (oo: 27 III 1980, Fauquier): **Bernard Gabriel Potocki (h. Pilawa)**, * 19 IV 1947, Lubeka

- **Ksawery Rey**, * 7 II 1934, Przeclaw, † 26 II 1987, Paryż, □ - MONTRESOR.
żona (oo: 22 VII 1967, MONTRESOR): **Viridianna Raczyńska (h. Nałęcz)**, * 19 III 1935, Londyn,
dzieci:
 - **Cecylia Jadwiga Katarzyna Rey**, * 8 VI 1968, Londyn.
 - **Xawery Edward Hubert Rey**, * 12 IX 1969, Loches.
 - **Edward Stanisław Ryszard Rey**, * 30 VI 1978, Wimbledon.
- **Adam Maria Jan Stefan Branicki**, * 30 III 1892, Kraków, † 2 XII 1947, Otwock, □ - Wilanów, wł. d. Wilanów.
żona (oo: 20 IX 1921, Kraków): **Maria Beata Antonina Potocka (h. Pilawa)**, * 8 IX 1896, Rymanów-Zdrój, † 9 V 1976, Warszawa, □ - Wilanów, *dzieci:*
 - **Maria Helena Józefina Branicka**, * 2 IV 1923, Wilanów, † 6 III 1989, Warszawa, □ - Wilanów.
Mąż (oo: 26 IV 1948, Kraków): **Stanisław Gustaw de Virion (h. Leliwa)**, * 12 VII 1928, Pińsk, † 5 III 2007, *dzieci:*
 - **Joanna Maria de Virion**, * 20 II 1949, Kraków.
 - **Andrzej Antoni Maria de Virion**, * 31 VIII 1951.
żona (oo: 7 IX 1975, Grodzisk Mazowiecki): **Henryka Galińska**, * 17 II 1954, Grodzisk Mazowiecki
żona: **Angelica Chaczaturow**, * 11 XII 1956, St. Petersburg.
 - **Anna Branicka**, * 27 XI 1924, Wilanów.
Mąż (oo: 13 XI 1954, Warszawa): **Tadeusz Wolski (h. Lis)**, * 21 II 1924, Warszawa (dzieci)
 - **Beata Branicka**, * 6 VII 1926, Roś, † 9 VIII 1988, Warszawa, □ - Wilanów.
Mąż (oo: 3 IX 1944, Warszawa): **Leszek Rybiński (h. Radwan)**, * 5 VI 1921, Sinołęka, † 9 VIII 1980, Warszawa, □ - Wilanów (dzieci)
 - **Władysław Stanisław Maria Feliks Branicki**, * 8 V 1893, Wilanów, † 12 VII 1913, Waplewo, □ - Wilanów.
- **Zofia Branicka**, * 6 IX 1824, † 18 VIII 1886, Bassano.
Mąż (oo: 1841): **Ludwik Władysław Odeschalchi**, * 1805, † 1885, *dzieci:*
 - **Baldassare Ladislao Odeschalchi**, * 1844, † 1909 (dzieci)
 - **Ladislao Francesco Odeschalchi**, * 1846, † 1922 (dzieci)

- **Maria Pacetta della Pace Odeschalchi**, * 1851, † 1917 (dzieci)
- **Katarzyna Branicka**, * 10 XII 1825, Lubawa, † 20 IX 1907, Krzeszowice.
Mąż (oo: 1847, Drezno): **Adam Józef Mateusz Stanisław Potocki (h. Pilawa)**, * 26 II 1815, Łańcut, † 15 VI 1872, Krzeszowice, *dzieci*:
 - **Róża Potocka**, * 7 I 1848, Kraków, † 21 VIII 1937.
Mąż (oo: 1868, Krzeszowice): **Władysław Krasieński (h. Ślepowron)**, * 27 IX 1844, Warszawa, † 6 II 1873, Menton, Alpes-Maritimes, Francja, *dzieci*:
 - **Adam Krasieński**, * 22 XI 1870, Kraków, † 17 I 1909, Ospedaletti, Imperia, Włochy, *zobacz wyżej*.
 - **Elżbieta Krasieńska**, * 19 II 1871, Menton, Alpes Maritimes, Francja, † 21 V 1906, Wiedeń, *zobacz wyżej*.
 - **Zofia Krasieńska**, * 15 V 1873, Ursynów (Warszawa), † 9 IX 1891, *zobacz wyżej*.
 Mąż (oo: 30 VI 1886, Krzeszowice): **Edward Raczyński (h. Nałęcz)**, * ok. 21 I 1847, Drezno, † 6 V 1926, Kraków, *dzieci*:
 - **Roger Adam Antoni Raczyński**, * 8 XII 1889, Warszawa, † 10 XI 1945, Ateny.
 - **Edward Bernard Raczyński**, * 19 XII 1891, Zakopane, † 30 VII 1993, Londyn. (dzieci)
- **Artur Władysław Józef Maria Potocki**, * 10 VI 1850, Krzeszowice, † 26 III 1890.
żona (oo: 7 VII 1877, Kraków): **Zofia Róża Lubomirska (h. Śreniawa)**, * 13 IV 1860, Kraków, † 12 V 1881, *dzieci*:
 - **Róża Maria Deodata Potocka**, * 6 V 1878, Krzeszowice, † 26 V 1931, Sichów.
Mąż: **Maciej Radziwiłł (h. Trąby)**, * 27 VII 1873, Zegrze, † 5 XI 1920, Staszów. (dzieci)
 - **Zofia Maria Potocka**, * 18 IV 1879, Krzeszowice, † 16 XI 1933, Dzików.
Mąż (oo: 5 VIII 1896): **Jan Zdzisław Tarnowski (h. Leliwa)**, * 5 VI 1862, Warszawa, † 24 XI 1937, *dzieci*:
 - **Róża Tarnowska**, * 11 VI 1898, Dzików, † 3 II 1961, Londyn.
 - **Jan Juliusz Tarnowski**, * 4 I 1900, Abbazia, † 4 V 1966, Edynburg.
 - **Zofia Tarnowska**, * 19 III 1901, Dzików, † 3 I 1963, Bligny, □ - MONTRESOR.
Mąż: **Andrzej Potocki (h. Pilawa)**, * 1900, † 1939, *dzieci*:

- **Andrzej Jerzy Maria Hubert Potocki**, * 15 VIII 1927, Międzyrzec, † 13 I 2004, Lyon, *zobacz niżej*.
- **Artur Aleksander Potocki**, * 12 XII 1928, Kraków, † 18 I 2006, Antibes, *zobacz niżej*.
- **Zdzisław Potocki**, * 10 X 1932, Krzeszowice, *zobacz niżej*.
- **Artur Tarnowski**, * 3 III 1903, Dzików, † 19 XII 1984, Montreal.
- **Maria Tarnowska**, * 24 III 1904, Dzików, † 25 X 1985, Royston, Anglia.
- **Andrzej Tarnowski**, * 15 I 1909, Kraków, † 9 I 1978, Scunthorpe, Anglia.
- **Zofia Potocka**, * 7 XI 1851, Kraków, † 29 I 1927, Kraków.
- **Maria Potocka**, * 22 X 1855, Krzeszowice, † 8 III 1934.
Mąż (oo: 25 VII 1876): **Adam Sierakowski (h. Ogończyk)**, * 21 II 1846, Waplewo, † 12 III 1912, Waplewo, *dzieci*:
 - **Wanda Sierakowska**, * 21 II 1879, Krzeszowice, † w IV 1919, Bondarówka.
Mąż (oo: 2 VIII 1897, Kraków): **Edward Jaroszyński (h.wł.)**, * 30 VI 1865, Kublicz, † 29 XI 1907, Ziatkowice *dzieci*:
 - **Edward Jaroszyński**, * 4 VI 1908, Kuna, † 27 XI 1988, Londyn, □ - MONTRESOR, wł. d. Kuna.
 - **Stanisław Sierakowski**, * 9 III 1881, Poznań, † w XI 1939.
 - **Jan Ewangelis Sierakowski**, * 31 X 1882, † 9 IV 1920, □ - MONTRESOR.
- **Wanda Potocka**, * 1859, Krzeszowice, † 6 VIII 1878.
- **Andrzej Potocki**, * 10 VI 1861, Krzeszowice, † 12 IV 1908.
żona: **Krystyna Tyszkiewicz (h. Leliwa)**, * 13 VII 1866, Ryga, † 18 II 1952, Miala, Lomami, Kongo, *dzieci*:
 - **Katarzyna Iza Róża Potocka**, * 16 X 1890, Kraków, † 1974.
Mąż: **Leon Sapieha (h. Lis)**, * 19 XII 1883, Krasiczyn, † 27 IX 1944, Rzeszów.
 - **Izabella Potocka**, * 9 II 1893, Kraków, † 1962, Paryż, □ - MONTRESOR.
Mąż: **Franciszek Krasieński (h. Ślepowron)**, * 19 I 1887, Stara Wieś, † 12 VI 1973, □ - MONTRESOR.
 - **Krystyna Potocka**, * 24 IX 1894, Krzeszowice, † 24 II 1963, Montreal, Kanada.
Mąż: **Stanisław Jan Siemieński-Lewicki (h. Dąbrowa)**, * 17 VIII 1892, Pawłosiów, † 3 IX 1971 Montreal (*dzieci*).

- **Adam Władysław Potocki**, * 1 XII 1896, Krzeszowice, † 16 XI 1966, Londyn, wł. d. Krzeszowice.
żona (oo: 19 XI 1919, Krzeszowice): **Maria Helena Dembińska (h. Nieczuja)**, * 8 VI 1897, Warszawa, † 11 II 1970, Londyn, *dzieci*:
 - **Andrzej Potocki**, * 25 VIII 1920, Krzeszowice, † 22 X 1995, Kraków.
żona (oo: 7 X 1946, Kraków): **Maria Konopka**, * 2 I 1923, Kraków, † 23 XI 1983, Kraków, *dzieci*:
 - **Maria Weronika Potocka**, * 4 II 1949, Kraków.
Mąż: **Tomasz Potocki (h. Pilawa)**, * 29 X 1936, Rudka.
 - **Antoni Marcin (h. Pilawa)**, * 11 XI 1951, Kraków, † 19 VII 2006, Kraków.
 - **Teresa Potocka**, * 19 X 1921, Krzeszowice, † 1 II 1997, Londyn.
- **Artur Potocki**, * 14 VII 1899, Krzeszowice, † 10 XII 1941, Rzym.
żona: **Maria Tarnowska (h. Leliwa)**, * 24 III 1904, Dzików, † 25 X 1985, Royston, Anglia.
- **Andrzej Potocki**, * 1900, † 1939.
żona: **Zofia Tarnowska (h. Leliwa)**, * 19 III 1901, Dzików, † 3 I 1963, Bligny, □ - MONTRESOR, *dzieci*:
 - **Andrzej Jerzy Maria Hubert Potocki**, * 15 VIII 1927, Międzyrzec, † 13 I 2004, Lyon.
żona: **Magdalena Durye** (dzieci)
 - **Artur Aleksander Potocki**, * 12 XII 1928, Kraków, † 18 I 2006, Antibes.
żona (oo: 25 VIII 1952, MONTRESOR): **Maria Zofia Żółtowska (h. Ogończyk)**, * 13 IV 1928, Poznań (dzieci)
 - **Jan Zdzisław Potocki**, * 10 X 1932, Krzeszowice.
żona (oo: 27 VII 1957, Paryż): **Geneviev Pater** (dzieci)
- **Zofia Potocka**, * 11 VIII 1903, Krzeszowice, † 6 V 1943.
Mąż: **Władysław Jezierski**.
- **Joanna Potocka**, * 21 IX 1904, Lwów, † 30 V 1967, Johannesburg.
Mąż: **Stanisław Potocki (h. Pilawa)**, * 4 X 1902, Moskorzew, † 1983, Bruksela, wł. Maluszyna.
- **Zofia Potocka**, * 7 XI 1851, Kraków, † 29 I 1927 Krzeszowice.
Mąż (oo: 20 VI 1870, Krzeszowice): **Stefan Zamojski (h. Jelita)**, * 7 IX 1837, Florencja, † 22 I 1899, Paryż, *dzieci*:

- **Adam Zdzisław Zamoyski**, * 30 IX 1872, Wysock, † 1933, Paryż.
żona (oo: 1905): **Rognieda Stecka**, *dzieci*:
 - **Henryk Zamoyski**, * 1906, † 1939.
 - **Róża Zamoyska Zamoyska**, * 1907, † 1989, □ - MONTRESOR.
Mąż: **Juliusz Gabriel Tarnowski (h. Leliwa)**, * 1901, † 1989, □ - MONTRESOR, wł. d. Sucha.
 - **Tomasz Zamoyski**, * 13 VIII 1909.
- **Władysław Zamoyski**, * 19 XII 1873, Wysock, † 12 VII 1944, Warszawa.
żona: **Maria Mężyńska (Kościeszka)**, * 30 VII 1878, Zabłocie, † 21 VII 1956, Londyn, *dzieci*:
 - **Stefan Adam Zamoyski**, * 17 II 1904, Racew, † 27 X 1976, San Francisco, wł. d. Wysock.
żona (oo: 26 VI 1929, Gołuchów): **Elżbieta Czartoryska (h. Pogoń Litewska)**, * 1 IX 1905, Krasne, † 18 IX 1989, Genewa, *dzieci*:
 - **Maria Helena Zamoyska**, * 12 II 1940, Rzym.
 - **Zdzisław Klemens Zamoyski**, * 25 IX 1943, Waszyngton.
 - **Adam Zamoyski**, * 11 I 1949, Nowy Jork.
- **Zygmunt Zamoyski**, * 26 IV 1875, Krzeszowice, † 19 IX 1931, Karlowe Wary (Karlsbad).
żona (oo: 9 I 1912, Lwów): **Wanda Badeni (h. Bończa)**, * 29 VIII 1874, Lwów, † 3 XII 1950, Kraków.
 - **Zofia Zamoyska**, * 21 I 1880, Wysock, † 7 VIII 1913, Wenecja.
 - **Katarzyna Zamoyska**, * 1888, † 1958.
 - **Wanda Zamoyska**, * 15 IX 1892, Kraków, † 14 XII 1965, Londyn.
Mąż: **Hieronim Tarnowski (h. Leliwa)**, * 12 VIII 1884, Kraków, † 31 X 1945.
- **Anna Potocka**, * 29 IX 1863, Krzeszowice, † 15 II 1953, MONTRESOR, □ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 10 II 1886): **Ksawery Władysław Aleksander Branicki (h. Korczak)**, * 19 IV 1864, Paryż, † 18 VI 1926, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, wł. d. Wilanów, MONTRESOR i innych, kamerjunker dworu rosyjskiego, *dzieci*:
 - **Konstanty Adam Maria Branicki**, * 19 IX 1887, Krzeszowice, † 23 XII 1918, Warszawa, □ - Wilanów, *zobacz wyżej*.

- **Katarzyna Maria Gabriela Branicka**, * 24 III 1889,
† 1 V 1968, MONTRESOR, □ - MONTRESOR, *zobacz wyżej*.
- **Jadwiga Maria Róża Branicka**, * 25 IV 1890, Krzeszowice,
† 14 IV 1977, Tours, □ - MONTRESOR, *zobacz wyżej*.
- **Adam Maria Jan Stefan Branicki**, * 30 III 1892, Kraków,
† 2 XII 1947, Otwock, □ - Wilanów, wł. d. Wilanów,
zobacz wyżej.
- **Władysław Stanisław Maria Feliks Branicki**, * 8 V 1893,
Wilanów, † 12 VII 1913, Waplewo, □ - Wilanów, *zobacz wyżej*.
- **Władysław Michał Branicki**, * ok. 1839, † 17 VII 1884, Paryż,
□ - Biała Cerkiew.
żona (oo: 2 XII 1862, Kijów): **Maria Aniela Sapieha (h. Lis)**,
* 18 IX 1843, Paryż, † 10 XII 1919, Kijów, □ - Wilanów, *dzieci*:
 - **Maria Rozalia Branicka**, * 8 X 1863, Paryż, † 7 VIII 1941,
Rzym.
Mąż (oo: 6 X 1883, Paryż): **Jerzy Fryderyk Radziwiłł (h. Trąby)**, * 11 I 1860, Berlin, † 21 I 1914, Wiedeń, *dzieci*:
 - **Paulina Zofia Elżbieta (Róża) Radziwiłł**, * 26 XI 1884,
Berlin, † 1 XII 1949, St.Fontaine, Belgia.
Mąż (oo: 27 I 1906, Rzym): **Ludwik Czetwertyński (h. Pogoń Ruska)**, * 12 I 1877, Milanów, † 3 V 1941,
Oświęcim.
 - **Wilhelm Antoni Albrecht Aba Radziwiłł**, * 30 X 1885,
Berlin, † 18 XII 1935, Warszawa.
żona: **Doroty Parker-Deacon**, *rozwiedzeni* (dzieci)
 - **Karol Radziwiłł**, * 5 XII 1886 - Berlin, † 24 X 1968,
Warszawa.
żona: **Izabella Radziwiłł (h. Trąby)**, * 30 VIII 1888,
† 21 II 1968 (dzieci).
 - **Leon Władysław Mikołaj Radziwiłł**, * 22 XII 1888, Berlin,
† 7 IV 1959, Paryż.
żona (oo: 29 XI 1911, Petersburg): **Olga Simolin-Wettberg**, * 6 VII 1886, Petersburg, † 20 VIII 1947,
Monte Carlo, □ - Nicea-Cimiez (dzieci)
 - **Teresa Radziwiłł**, * 29 XII 1889, Berlin, † 10 II 1975,
Warszawa.
Mąż: **Hubert Stanisław Lubomirski (h. Śreniawa)**,
* 15 XI 1875, Równo, † 21 IX 1939, Aleksandria (dzieci).

- **Elżbieta Ina Radziwiłł**, * 6 III 1894, † 1986,
□ - MONTRESOR.
Mąż (oo: 21 V 1916): **Alfred Tyszkiewicz (h. Leliwa)**,
* 3 X 1882, Birże, † 16 V 1930, Verneuil,
□ - MONTRESOR.
Mąż: **Włodzimierz Żeromski**, * 16 II 1877,
† 20 IX 1955, Verneuil, □ - MONTRESOR (dzieci).
- **Zofia Branicka**, * 15 XII 1871, Nicea, † 28 VI 1935, Paryż.
Mąż (oo: 29 VII 1897, Paryż): **Piotr Strozzi-Majorca-Renzi**,
* 20 IX 1855, † 3 XI 1907, Florencja, *rozwidzeni 22 XII 1906*.
Mąż (oo: 14 XI 1908): **Karol Ludwik Halpert**, * 8 IV 1873,
† 13 VI 1931.
- **Zofia Branicka**, * 11 I 1790, Warszawa, † 6 I 1879, Krzeszowice.
Mąż: **Artur Potocki (h. Pilawa)**, * 27 V 1787, Paryż, † 30 I 1832, Wiedeń,
wł. Krzeszowic, *dzieci*:
 - **Adam Józef Mateusz Stanisław Potocki**, * 26 II 1815, Łańcut,
† 15 VI 1872, Krzeszowice.
żona (oo: 1847, Drezno): **Katarzyna Branicka (h. Korczak)**,
* 10 XII 1825, Lubawa, † 20 IX 1907, Krzeszowice, *dzieci* :
 - **Róża Potocka**, *zobacz wyżej*.
 - **Artur Władysław Józef Maria Potocki**, *zobacz wyżej*.
 - **Zofia Potocka Potocka**, Kraków, *zobacz wyżej*.
 - **Maria Potocka Potocka**, *zobacz wyżej*.
 - **Wanda Potocka Potocka**, *zobacz wyżej*.
 - **Andrzej Potocki**, *zobacz wyżej*.
 - **Zofia Potocka**, *zobacz wyżej*.
 - **Anna Potocka**, 1863–1953, MONTRESOR, □ - MONTRESOR,
zobacz wyżej.
- **Katarzyna Branicka**, * ok. 1790, Tulczyn.
Mąż: **Konstanty Sanguszko (h. Pogoń Litewska)**, * 1778, † 1808, (dzieci
† młodo).
Mąż (oo: 1813): **Stanisław Septym Potocki (h. Pilawa)**, * 1782, Tulczyn,
† 1831, *dzieci*:
 - **Aleksandra Potocka**, * 26 III 1818, Petersburg, † 6 I 1892, Warszawa
Mąż (oo: 1839): **August Potocki (h. Pilawa)**, * 1811, Warszawa,
† 24 IV 1843.
- **Elżbieta Branicka**, * 1792, † 1880.
Mąż (oo: 1819): **Michaił Woroncow**, * 1782, † 1856.

* urodzona/urodzony – ne née

oo: ślub/ mariage

† zmarła/zmarły – décédé/décédée

□ pochowana/pochowany – inhume

SPIS TREŚCI • TABLE DES MATIÈRES

Zamek i zbiory Le château et les collections	5
Groby w kaplicy Les tombaux dans la chapelle	21
Groby na cmentarzu Les tombeaux au cimetière	39
Archiwum hrabiów Rey w Montrésor Dokumenty dotyczące cmentarza w Montrésor Archives des comtes Rey à Montrésor Documents relatifs au cimetière à Montrésor	54
Wybrana literatura Indications bibliographiques	55
Strony internetowe nt. Montrésor Sites Internet sur Montrésor	55
Drzewo genealogiczne sześciu pokoleń potomków Franciszka Ksawerego Branickiego h. Korczak L'arbre généalogique les descendants de Franciszek Ksawery Branicki	56